

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO
**RAZVOJ SINGAPURSKEGA GOSPODARSTVA V
DRUGI POLOVICI 20. STOLETJA**

Ljubljana, september 2003

TEJA LAPANJA

IZJ A V A

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtor/ica tega
diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom _____
in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1. SPLOŠNO O SINGAPURU	2
1.1. Demografske in socialno-ekonomske značilnosti	3
1.2. Naravni viri	6
1.3. Političnoureditvene značilnosti	6
2. GOSPODARSTVO SINGAPURA	7
2.1. Obseg in struktura bruto domačega proizvoda	7
2.2. Zgodovinski pregled ekonomskega razvoja Singapura	9
od leta 1960	9
2.2.1. Razvoj med letoma 1960 in 1964	9
2.2.2. Razvoj med letoma 1965 in 1979	10
2.2.3. Razvoj med letoma 1979 in 1985	10
2.2.4. Razvoj med letoma 1986 in 1998	11
2.2.5. Razvoj od leta 1998	12
2.3. Pregled gospodarske dejavnosti Singapura	13
2.3.1. Gospodarska rast	13
2.3.2. Davki	14
2.3.3. Inflacija	14
2.3.4. Zaposlenost	16
2.3.5. Plačilna bilanca	18
2.3.6. Bruto zunanji dolg	19
2.3.7. Devizni tečaj	19
2.3.8. Investicije	20
2.3.9. Fiskalna politika	22
2.3.10. Monetarna politika	23
2.3.11. Zunanja trgovina	23
2.4. Spremembe, namenjene okrepitvi trgov	24
2.4.1. Sporazumi proste menjave	24
2.4.2. Podjetniški ekosistem	25
2.4.3. Znanost in tehnologija	25
2.4.4. Sprostitev električne industrije in industrije plina	25
2.5. Konkurenčnost singapurskega gospodarstva	25
2.5.1. Vizija	28
2.5.2. Izzivi gospodarstva, temelječega na znanju (KBE)	29
2.5.3. Vključevanje KBE	29
2.5.4. Strategije Komiteja za konkurenčnost Singapura	30
2.5.4.1. Vlada kot poslovni pospeševalec	30
2.5.4.2. Krepitev zunanjega okolja	30
2.5.4.3. Človeški in intelektualni kapital kot ključni konkurenčni prvini	31
2.5.4.4. Prehod na tehnologijo in inovacije znanosti	31
2.5.4.5. Optimiziranje upravljanja z viri	32
2.5.4.6. Proizvodne storitve kot dvojno orodje	32
2.5.4.7. Proizvodnja	32
2.5.4.8. Gradnja prvovrstnih podjetij	32
2.5.4.9. Krepitev temeljev majhnih in srednje velikih lokalnih podjetij	32
3. USTVARJANJE SINGAPURSKEGA GOSPODARSTVA, TEMELJEČEGA NA ZNANJU	33
3.1. Cilj	33
3.2. »Knowledge based economy« (KBE)	33

3.3. Ustvarjanje znanja in njegova pridobitev	34
3.3.1. Ustvarjanje znanja	34
3.3.2. Pridobitev znanja.....	36
3.4. Širjenje znanja	36
3.5. Uporaba znanja.....	37
3.6. Konkurenčnost intelektualno podprtega gospodarstva Singapura (IPG)	40
3.7. Singapursko GTZ danes	41
4. SKLEP	42
LITERATURA	45
VIRI	45
SLOVARČEK SLOVENSКИH PREVODOV TUJIH IZRAZOV	

UVOD

Vzdrževanje mednarodne konkurenčnosti je temeljno načelo gospodarske filozofije Singapura, ki je imel skupaj z najbolj konkurenčnimi svetovnimi državami nenehno najboljši gospodarski položaj. Čeprav je Singapur majhna država, je njegovo gospodarstvo že desetletja eno izmed najuspešnejših in najbolj konkurenčnih v svetu.

Kljub dobremu gospodarstvu se je spopadal z novimi izzivi, ki so spremljali spremembe v svetovnih gospodarstvih ter so se pojavili z globalizacijo in novo konkurenco iz Kitajske in Indije. Singapurska vlada je zato v drugi polovici 20. stoletja izvedla spremembe v izobraževalnem sistemu, da bi olajšala prehod v »knowledge based economy«.

V osemdesetih letih se je vlada lotila industrijske revolucije. Pojavljali so se večji gospodarski premiki. Iz delovno intenzivnega gospodarstva v šestdesetih letih so naredili prehod v kapitalno intenzivnega v sedemdesetih letih in tehnološko intenzivnega po letu 1980. V takšnem gospodarstvu so uporabili tehnološke izboljšave za premostitev pomanjkanja zemlje in virov.

V minulih letih se je pojavil nov preobrat. Singapursko gospodarstvo je namesto tehnološki intenzivnosti dalo prednost informacijam, še največ v obliki informacijske tehnologije. Pojavil se je »knowledge based economy«, in sicer s poudarkom na zagotavljanju storitev, kot so telekomunikacije, elektronsko bančništvo itd. Za uresničitev vizij je vlada začela promovirati informacijsko tehnologijo v šolah ter spodbujati zasebna podjetja za njeno uporabo.

Namen diplomskega dela je razložiti in proučiti napredek Singapura v gradnji njegovega gospodarstva ter analizirati, kako je takšen razvoj pripomogel k gospodarski konkurenčnosti države. Zaradi omejenega obsega se delo osredotoča na pomembnejše ukrepe ter splošen oris dosežkov. Vsebinsko je mogoče razdeliti v dva sklopa, ki sem ju zajela v štirih poglavjih.

V prvem poglavju so predstavljeni splošni podatki o Singapuru, njegovih demografskih, socialno-ekonomskih in naravnih značilnostih ter politični ureditvi.

Drugo poglavje, ki je tudi začetek prvega vsebinskega sklopa, zajema analizo singapurskega gospodarstva. Poleg obsega bruto domačega proizvoda je v tem delu poudarek na razvoju singapurskega gospodarstva v drugi polovici 20. stoletja ter pregledu njegove gospodarske dejavnosti, ki je prispevala k še večji konkurenčnosti.

Drugi vsebinski sklop zajema tretje poglavje, v katerem je poudarek na ustvarjanju singapurskega gospodarstva, temelječega na znanju. Vlada še vedno spodbuja vedno večjo

navzočnost znanja v delovanju gospodarstva ter upa, da bo v prihodnosti dosegla načrtovano gospodarsko stanje.

V zadnjem, sklepnem delu diplomskega dela sem na kratko povzela temeljne ugotovitve.

1. SPLOŠNO O SINGAPURU

1.1. Demografske in socialno-ekonomske značilnosti

Singapur je otok, ki leži pod južnim delom Malajskega polotoka med ožino Malacca in Južnokitajskim morjem. Ozemlje zavzema 59 manjših otokov, ki ležijo pod njegovo južno obalo. Osuševanje morja je površino povečalo za 10 odstotkov, in sicer na 682 kvadratnih kilometrov, tako da se zdaj razteza 42 kilometrov od vzhoda proti zahodu in 28 kilometrov od severa proti jugu. V letu 2002 je bilo število celotnega prebivalstva 4.163,7 milijona, od tega le 3.378,3 milijona stalnih prebivalcev (Statistics Singapore, 2002).

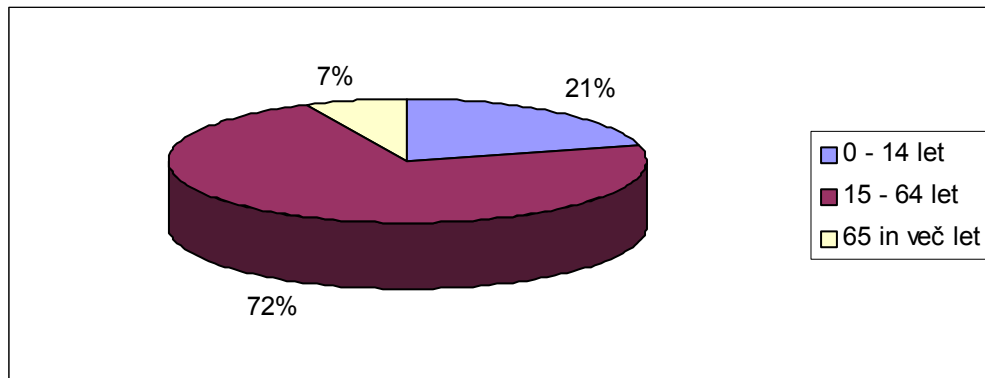
Rodnost je odločilna determinanta za rast prebivalstva. V letu 2001 je upadla na 41.500 rojstev, kar je najmanj od leta 1986, ko je bilo rojenih 38.400 otrok. Prebivalstvo Singapura je skozi zadnja tri desetletja prestalo korenite spremembe. Od družbe z visoko rodnostjo in smrtnostjo v šestdesetih se je preoblikoval ter danes dosegel stanje nizke rodnosti in smrtnosti. Od leta 1977 je opazen padec števila žensk med 15 in 44 letom, ki rodijo, tako da je v tem obdobju stopnja rodnosti upadla pod mejo regeneracije. Število otrok na posamezno žensko se je z 1,82 otroka na žensko v letu 1977 zmanjšalo na 1,41 v letu 2001. Celotno prebivalstvo je med letoma 2000 in 2001 naraslo za 2,8 odstotka. K temu so s stopnjo rasti 7,6 odstotka v letu 2001 in približno 9 odstotki letne stopnje rasti v obdobju 1970–2000 v večini pripomogli prebivalci z nestalnim prebivališčem. Letna stopnja rasti stalnega prebivalstva je bila nižja, in sicer 1,7 odstotka v letu 2001 in 1,6 odstotka na leto v obdobju 1970–2000 (Statistics Singapore, 2002).

Tabela 1: Število in letna rast prebivalstva Singapura v obdobju 1970–2001 (Statistics Singapore, 2002)

Leto	Število v 1000			Povprečna letna stopnja rasti (%)		
	Celotno prebivalstvo	Stalno prebivalstvo	Nestalno prebivalstvo	Celotno prebivalstvo	Stalno prebivalstvo	Nestalno prebivalstvo
1970	2.074,5	2.013,6	60,9	2.8	-	-
1980	2.413,9	2.282,1	131,8	1.5	1.3	8.0
1990	3.047,1	2.735,9	31,3	2.3	1.7	9.0
2000	4.017,7	3.263,2	754,5	2.8	1.8	9.3
2001	4.131,2	3.319,1	812,1	2.8	1.7	7.6

Prebivalstva, mlajšega od 30 let, je dobrih 43 odstotkov, medtem ko je delež prebivalstva, starejšega od 65 let, manjši. To predstavlja velik potencial produktivnosti, varčevanja in trošenja v bližnji prihodnosti, saj je s povprečno starostjo 34,9 leta zagotovljena dobra socialna varnost (Statistics Singapore, 2002).

Slika 1: Struktura starosti stalnega prebivalstva Singapura leta 2002 (Statistics Singapore, 2002)

Ugodna lokacija, dobre gospodarske razmere, mirno življenje in potrebe po večanju števila prebivalstva so v Singapur privabljali številne imigrante iz najrazličnejših držav. Trgovce in ladijske prevoznike je Singapur začel privlačevati predvsem zaradi proste menjave, saj jim ob uvozu ali izvozu proizvodov ni bilo treba plačevati carin ali davkov. Medtem ko se je pristanišče večalo, je veliko ljudi z malajskega otočja, iz jugovzhodnega dela Azije, Indije, Kitajske in preostalih delov sveta prišlo tja, da bi trgovali ali si poiskali delo. V 19. stoletju so bile imigracije množične, saj so Britanci vsem dovolili svobodno gibanje. Prav zaradi takšnega vodenja države je bil Singapur v 19. stoletju kot magnet, ki je privlačil mnogo ljudi.

Sprva večina razen Malajcev ni nameravala dolgo ostati v Singapuru. Veliko jih je prišlo tja v begu pred problemi in težavami, s katerimi so se srečevali doma. Kitajci in Indijci so upali, da bodo zbrali dovolj denarja za srečno in uspešno vrnitev domov. Singapur jim tako na začetku ni služil kot domovina, vendar jih je kljub temu na koncu veliko ostalo in si ustvarilo nov dom (AEYEF Forum, 2001).

Zaradi množičnega priseljevanja z najrazličnejših koncev sveta je narodnostna sestava prebivalstva danes zelo raznolika. Posledica so tudi različne vere in jeziki. Med najbolj razširjene vere spadata budizem (Kitajci) in muslimanska vera (Malajci). Nacionalni jezik je malajski, medtem ko med uradne jezike spadajo še kitajski, tamilski in angleški jezik (Statistics Singapore, 2002).

Tabela 2: Sestava prebivalstva v Singapurju leta 2002 (The World Factbook, 2002)

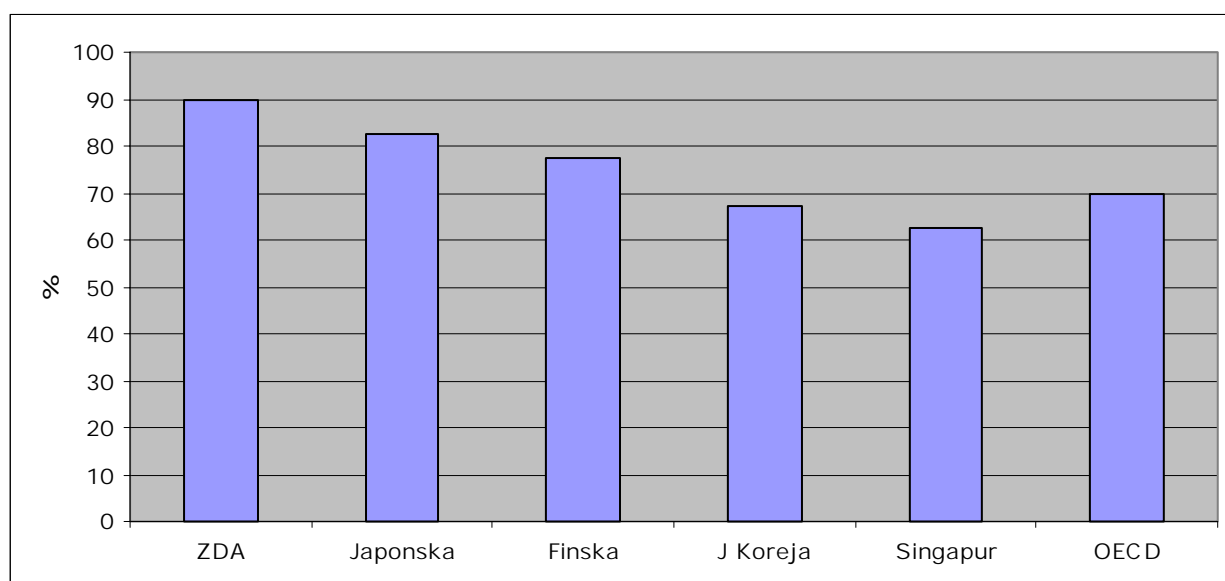
Nacionalnost	%
Kitajci	76.7
Malajci	14.0
Indijci	7.9
Ostali	1.4

Povprečna gostota je zaradi majhnosti države zelo visoka, in sicer znaša 6.055 ljudi na kvadratni kilometer. S tem se Singapur uvršča med prvih deset najgosteje naseljenih držav na svetu (Statistics Singapore, 2002).

V državi, kjer je pomanjkanje naravnih virov, postanejo človeške sposobnosti najdragocenejši vir, zato je v Singapurju zelo pomembno izobraževanje. Kljub poceni izobrazbi je študentom na voljo še dodatna finančna pomoč prek štipendij (Singapore Rental). Po podatkih iz leta 1995 je bilo pismenih 91,1 odstotka prebivalcev, starejših od 15 let (The World Factbook, 2002).

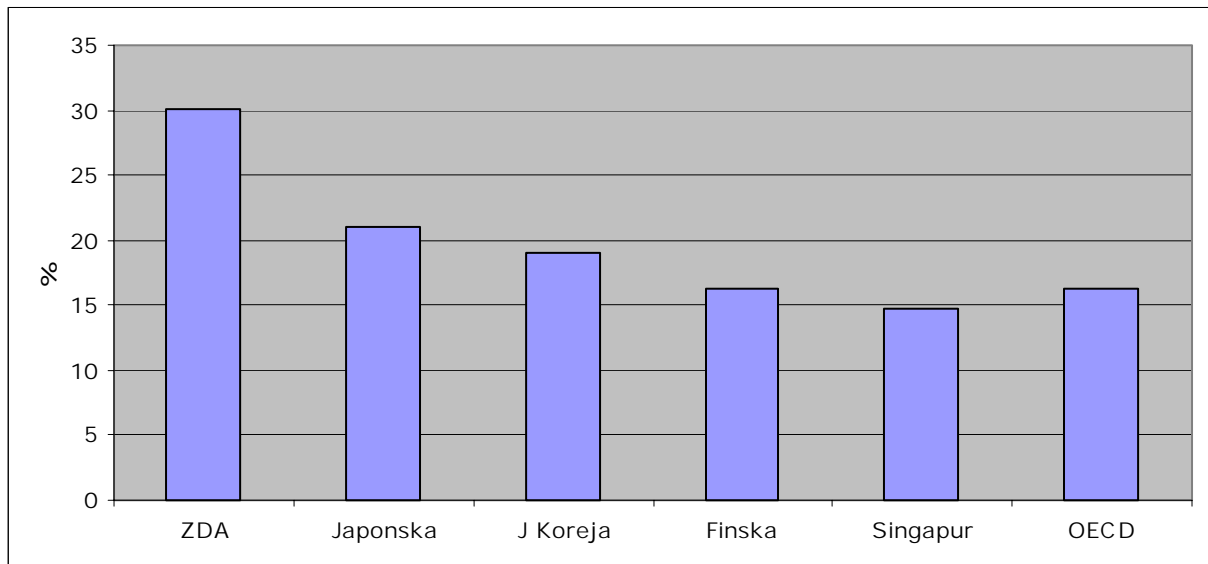
Delavci z vsaj srednješolsko izobrazbo imajo na svojih delovnih mestih možnost pridobitve dodatnega znanja. Delež delovne sile Singapura z vsaj srednješolsko izobrazbo se je enakomerno izboljševal ter z 51 odstotkov leta 1990 narasel na 63 odstotkov leta 1999 in na 66 odstotkov leta 2001. S tem se približuje povprečju držav OECD, ki znaša 70 odstotkov, kot prikazuje slika 2 (MTI, 2002).

Slika 2: Delovna sila z vsaj srednješolsko izobrazbo v Singapurju leta 1999 (Economic Survey of Singapore, 2002)

Delež delovne sile z univerzitetno izobrazbo v Singapurju se je skozi desetletno obdobje enakomerno povečeval s 6,2 odstotka v letu 1990 na 15 odstotkov v letu 1999 in na 17 odstotkov v letu 2001, vendar še vedno znatno zaostajajo za razvitimi državami, kot sta ZDA in Japonska, kar je prikazano na sliki 3 (Economic Survey of Singapore, 2002).

Slika 3: Delež delovne sile z univerzitetno izobrazbo v Singapurju leta 1999 (Economic Survey of Singapore, 2002)

Po raziskavah, opravljenih v desetih državah vzhodne Azije, je Singapur ocenjen kot država z najboljšo kakovostjo življenja za emigrante. Popis revije Fortune Magazine je Singapur označil kot drugo najboljšo mesto na svetu po kakovosti življenja (Singapore Rental).

Zagotavlja varno okolje, veliko izbiro stanovanj, prvovrstne zdravstvene storitve in izvrstno izobrazbo, kar zagotavlja visok življenjski standard. V primerjavi z 52 odstotki v letu 1990 danes več kot 68 odstotkov prebivalcev živi v štiri- ali večsobnih državnih oziroma zasebnih stanovanjih. Globalne povezave omogočajo obsežne telekomunikacijske mreže, podprte z velikimi računalniškimi sistemi. High-tech naprave so postale nujnost. Leta 1992 je imela osebne računalnike, videonaprave in CD-predvajalnike le petina gospodinjstev, že leta 1998 pa kar polovica. Leta 1990 je imelo mobilni telefon le 1,7 odstotka prebivalcev, dostop do interneta pa le 0,8 odstotka. Leta 2000 jih je imelo 80 odstotkov mobilni telefon, 60 odstotkov pa jih je uporabljalo internet. Tudi javni prevozi z avtobusi in podzemno železnico se lahko primerjajo z najboljšimi na svetu, saj pokrivajo skoraj vsak kotiček na otoku (Journeys).

Čeprav je Singapur družba različnih kultur, je na delovnih mestih glavni jezik angleščina. Njegovo strateško mesto v jugovzhodnem delu Azije in veliko mednarodno lastništvo ga postavljata med najbolj svetovljanska mesta. Spada med države z najvišjim življenjskim standardom in tako predstavlja idealno mesto (Statistics Singapore, 2002).

1.2. Naravni viri

Singapur je v nasprotju z mnogo državami skoraj brez naravnih bogastev. Sem spadajo le ribe in pristanišča v globokih vodah. Velik pomen lahko pripišemo njegovi naravni legi, saj je glavna točka za morske linije jugovzhodne Azije. Leta 1998 so ocenili za plodna le 2 odstotka zemlje, preostalo ozemlje pa je naseljeno. Gospodarstvo je tako odvisno od izvoza, predvsem elektronike in proizvodnje. Leta 2001 je bilo močno prizadeto zaradi globalne recesije in naglega padca povpraševanja v tehnološkem sektorju (The World Factbook, 2002).

Majhno gospodarstvo si je moč in bogastvo pridobilo brez naravnih virov, ob pomoči razumevanja tržnega ekonomskega sistema. Singapur je dobro vključen v mednarodno trženje in se predstavlja kot odprti trg, namenjen blagovni menjavi. Tako je postal ena izmed najuspešnejših držav z močnimi mednarodnimi prodajnimi potmi in razvil svoje pristanišče v enega od najbolj prometnih na svetu, poleg tega pa je BDP na prebivalca enakovreden vodilnim državam zahodne Evrope (The World Factbook, 2002).

1.3. Političnoureditvene značilnosti

Singapur je republika s parlamentarnim državnim sistemom, ki temelji na westminsterskem vzoru. Konstitucija skrbi za predsednika, ki je državni voditelj. Predsedniški položaj je brez vpliva in moči, zato je nima pomembne vloge pri sprejemanju večjih odločitev. V letu 1993 so mu s spremembo zakona ob izvolitvi dodelili pravico do veta. Njegov mandat je dolg 6 let, pooblaščen pa je za zavrnitev soglasja pri proračunskih zadevah in dodeljevanju državnih služb. Ob pomoči notranjega varnostnega zakona in zakonov o verski skladnosti ima možnost pregleda nad vladnim izvrševanjem oblasti in preiskavah o korupciji. Svet predsedniških svetovalcev je določen za svetovanje predsedniku, ta pa se mora z njim posvetovati pred izvedbo nekaterih funkcij, kot je imenovanje ključnih državnih uslužbencev. Prve predsedniške volitve so bile 28. avgusta leta 1993 in gospod Ong Teng Cheong je postal prvi singapurski predsednik.

Vlado vodi ministrski predsednik, ki ga imenuje predsednik kot poslanec. Po svetovanju ministrskega predsednika določi med poslanci vlade še preostale ministre. Vlada je odgovorna za državne politike in izvrševanje državnih poslov. V celoti odgovarja parlamentu ter vključuje ministrskega predsednika in predstavnike različnih ministrstev. Parlament je izvoljen na splošnih volitvah vsakih 5 ali manj let. Med 23 registriranimi političnimi strankami je že od leta 1959 vodilna Ljudska stranka (PAP), ki ima večino sedežev v parlamentu (Expat Singapore, 2002).

2. GOSPODARSTVO SINGAPURA

2.1. Obseg in struktura bruto domačega proizvoda

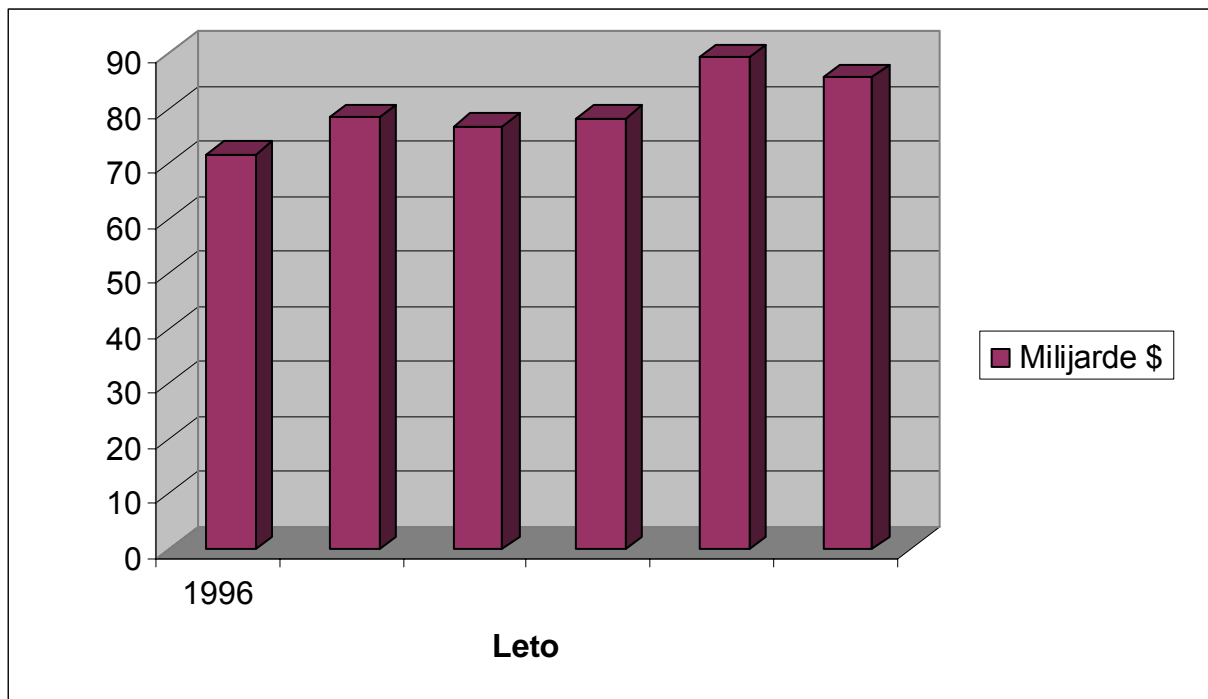
Vrednost bruto domačega proizvoda (BDP) predstavlja vsoto različnih doma ustvarjenih dohodkov (poslovni dobički, neto obresti, dividende, najemnine ter zakupnine in dohodki delojemalcev) vseh gospodarskih subjektov. Gre torej za vsoto vseh dohodkov v gospodarstvu (Kumar, 1999, str. 10).

Med letoma 1999 in 2000 si je singapursko gospodarstvo močno opomoglo po recesiji, ki jo je povzročila azijska finančna kriza v obdobju 1997–1998, ki je bila posledica vladnih poskusov zmanjšanja poslovnih stroškov. Vendar je poznejši nenaden padec svetovne trgovine leta 2001 postavil otoško državo pred enega izmed največjih izzivov vse od leta 1960. Vlada je nanj odgovorila s povečanjem potrošnje in začela razpravljati o restrukturiranju gospodarstva. Do sedaj si je prizadevala spodbujati inovacije in diverzificirati industrijo. Dejavnosti z večjo dodano vrednostjo bi morali promovirati za spodbujanje razvoja »knowledge-based economy« (KBE). Zavarovane sektorje, kot so npr. finančne storitve, liberalizirajo, da bi povečali celotne učinkovitosti, za izboljšanje tržnega deleža in spodbujanje pritoka tujih investicij pa so izvedli mnogo različnih dvostranskih pogajanj prostotrgovinskih sporazumov (Economist, 2002).

Gospodarstvo Singapura je doseglo v letu 2001 dwoodstotno negativno gospodarsko rast, potem ko je imelo v letu 2000 10-odstotno pozitivno gospodarsko rast. Ta oster preobrat je v glavnem mogoče pripisati naglemu padcu v zunanjem povpraševanju, čeprav je k temu pripomogla tudi manjša potrošnja gospodinjstev in poslovnih investicij (2002 Economic Outlook). Vsi ključni gospodarski sektorji so v letu 2001 v primerjavi z letom prej dosegali nižje gospodarske rasti. Gospodarstvo je izboljšanje začelo dosegati šele v zadnjem četrtletju leta 2001, potem ko je v treh zaporednih četrtletjih njegova rast upadala (Economist, 2002).

Azijska gospodarska kriza je močno ogrozila tudi singapursko gospodarstvo. Največjo realno vrednost je BDP dosegel v letu 2000, ko je znašal 89,2 milijarde ameriških dolarjev, v letu 2001 pa 85,6 milijarde, kar je po velikosti tega kazalca uvrščalo državo na peto mesto na svetu (WOMDAS, Euromonitor).

Slika 4: Vrednost BDP v Singapurju med letoma 1996 in 2001 v milijardah ameriških dolarjev
(Economic Outlook, 2002)

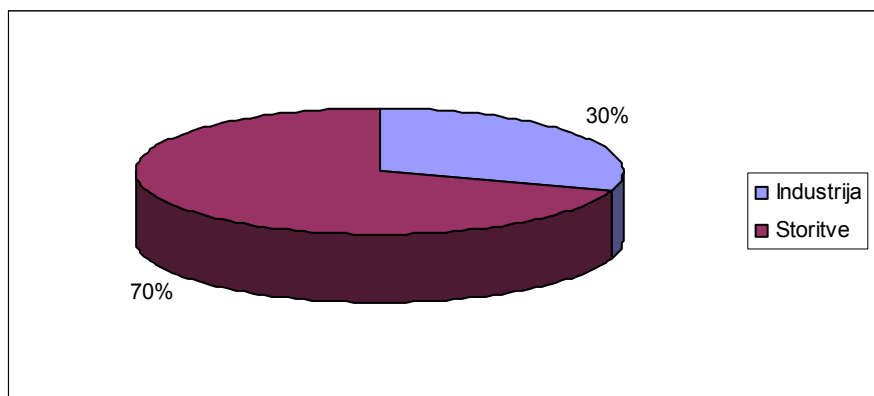
Singapur ima še vedno visoko industrializirano gospodarstvo. Kmetijstvo in rudarstvo prispevata le minimalen delež. Najpomembnejši je proizvodni sektor, ki mu sledita sektorja prodaje na debelo in drobno ter sektorja finančnih in poslovnih storitev. Delež proizvodnje je leta 2001 znašal 23,6 odstotka BDP, delež trgovine na debelo in drobno pa 16,3 odstotka. Vsi ključni gospodarski sektorji so se spopadali z nižjo rastjo v primerjavi z letom 2000. Gradbeni sektor se je leta 2001 že tretje leto zapored zmanjšal za 2,1 odstotka. Kot rezultat negotove gospodarske klime in šibkega potrošniškega nadzora tako doma kot v tujini sta na 2,8-odstotno stopnjo rasti nazadovala tudi sektorja trgovine na debelo in drobno, kar je oster preobrat s 15 odstotkov v letu 2000. Čeprav sta se transportni in prometni sektor leta 2001 povečala, je bila njuna 2,7-odstotna rast veliko manjša, kot 8,5-odstotna leta 2000. Znižal se je tudi sektor finančnih storitev s 4,6 odstotka leta 2000 na 2,2 odstotka leta 2001. Sektor poslovnih storitev se je povečal za skromnih 2,8 odstotka, kar močno zaostaja za 7,3-odstotno rastjo v letu 2000 (2002 Economic Outlook).

Najpomembnejši proizvodni sektor je elektronika. Singapur je vodilni svetovni proizvajalec trdih diskov. Vendar odvisnost od elektronike kljub prednosti pomeni tudi šibkost, če bi se zmanjšalo svetovno povpraševanje, kar se je tudi zgodilo in tako globoko prizadelo gospodarstvo. Med pomembnejši industrijski panogi se uvrščata še rafinerija nafte in kemikalij, v zadnjih letih pa se je pojavil še pomemben farmacevtski sektor.

Država je izjemno odvisna od zunanje trgovine. Celotna vrednost prodaje blaga (izvoza in uvoza) je bila leta 2001 enaka 278 odstotkom BDP, v primerjavi s 17 odstotki na Japonskem. Celotna vrednost vključuje veliko reeksportne prodaje, ki jo spodbujajo lokacija in izvrstne pristaniške ugodnosti.

V singapurski industriji prevladujejo tuje multinacionalne družbe in velika domača podjetja z močnimi povezavami z državo. Majhna in srednje velika podjetja kljub državnim naporom pri spodbujanju njihovega razvoja igrajo manjšo vlogo (Economist, 2002).

Slika 5: Struktura BDP v Singapuru leta 2001 (Economic Outlook, 2002)

2.2. Zgodovinski pregled ekonomskega razvoja Singapura od leta 1960

Singapur je vse od neodvisnosti užival nenavadno gospodarsko rast. Med letoma 1965 in 2001 se je BNP na prebivalca povečal kar za 23-krat na današnjo raven 37.400 singapurskih dolarjev. Ekonomsko gospodarstvo države lahko razporedimo v različne razvojne faze. Za vsako so značilne številne ključne strategije in razvijajoče se politike, izboljšane za spoprijemanje z določenimi gospodarskimi izzivi in za izkoriščanje prilik, ki so se pojavile takrat.

2.2.1. Razvoj med letoma 1960 in 1964

V tem obdobju je bil Singapur država brez naravnih virov. Število prebivalstva, ki je štelo komaj 1,9 milijona ljudi, je naglo naraščalo. Stopnja brezposelnosti je znašala 10 odstotkov, država pa je bila kot trgovsko središče za izvoz in uvoz močno odvisna od dobičkov s storitvami, ki jih je omogočala britanski vojaški bazi. Proizvodne osnove so bile slabe, poleg tega pa je primanjkovalo industrijskega know-howa in domačega kapitala.

Da bi se spoprijeli z navedenimi problemi, so začeli industrializacijo ob pomoči strategije zamenjave uvoza. Tako so rešili problem brezposelnosti ter odvisnosti od izvozne in uvozne

trgovine. Za širjenje gospodarstva so ustanovili različne gospodarske agencije in leta 1961 ministrstvo za gospodarski razvoj, istega leta pa se je začel tudi razvoj industrijskega središča Jurong. V letu 1964 so ustanovili tudi ministrstvo za pospeševanje turizma Singapura.

Kot rezultat tega je rast BDP med letoma 1960 in 1964 dosegla povprečje 5,3 odstotka na leto. Delež proizvodnega sektorja k BDP se je z 12 odstotkov v letu 1960 povečal na 14 odstotkov v letu 1964.

2.2.2. Razvoj med letoma 1965 in 1979

Ločitev od Malezije je povzročila neuspeh strategije zamenjave uvoza. Soočenje z Indonezijo je ogrožalo njihovo tradicionalno vlogo glavnega trgovskega središča regije. Dodatna grožnja je pretila z načrtovanim umikom britanskega oporišča v roku petih let, saj je zaposlovalo približno 40.000 ljudi.

Z izvozno usmerjeno strategijo so industrializirali Singapur, da bi privabili tuje investitorje in tako razvijali proizvodni in finančni sektor. Delovno razpoloženje in investicijsko okolje so izboljšali z zakonom o zaposlovanju, ki je določal pravila o zaposlovanju in tako pomagal odpraviti gospodarske spore. Poleg tega so leta 1972 za pomoč pospeševanja boljših odnosov med delavci in upravo ustanovili še NTUC (Kongres Državne Trgovinske Zveze) in NWC (Državni Mezdni Svet). Singapur je investiral v ključno infrastrukturo. Kot razvojno strategijo so uporabili še poddržavljenje podjetij na tistih področjih, kjer je zasebnemu sektorju primanjkovalo kapitala ali strokovnega znanja. Mednje so spadali Singapore Airlines, Neptune Orient Line, Development Bank of Singapore ter Sembawang Shipyard.

Z obsežnimi razvojnimi strategijami so dosegli 10-odstotno povprečno letno gospodarsko rast med letoma 1965 in 1979. Stopnja brezposelnosti je v letu 1979 znašala le še 3,3 odstotka, medtem ko se je delež proizvodnega sektorja k BDP s 15 odstotki v tem obdobju povečal na 27 odstotkov.

2.2.3. Razvoj med letoma 1979 in 1985

Obdobje med letoma 1979 in 1985 je zaznamovala zasičena borza dela z navzgor usmerjeno tendenco gibanja plač. Na istem področju so se začele pojavljati države v razvoju z nizkimi stroški, ki so postale močni tekmeci v boju za investicije. Gospodarstvo je bilo treba prestrukturirati proti dodajanju dodane vrednosti.

Za izboljšanje trga dela in sprožitev učinkovite uporabe dela so uporabili triletno politiko izboljšanja plač. Znova so namenili velik poudarek razvoju delovne sile skozi izobraževanje

in šolanje ter spodbujali avtomatizacijo, mehanizacijo in informatiko. S pospeševanjem intenzivne investicijske politike so se obrnili k dodajanju vrednosti in spretnosti.

Z zgoraj navedenimi razvojnimi strategijami so med letoma 1979 in 1985 dosegli 6,8-odstotno povprečno letno gospodarsko rast. Takrat je nominalna dodana vrednost na proizvodnega delavca znašala 6,9 odstotka na leto, delež kvalificirane delovne sile pa se je z 11 odstotkov celotne delovne sile povečal na 22 odstotkov.

2.2.4. Razvoj med letoma 1986 in 1998

Med letoma 1986 in 1998 je singapursko gospodarstvo iz faze zrelosti prešlo v fazo upadanja s počasnejšo gospodarsko rastjo. Z različnimi viri sredstev so bili povezani hitrorastoči stroški. Iz razvitih kot tudi nerazvitih držav je prihajala močnejša konkurenca, poleg tega pa so imeli tehnologijo, gledano v celoti, na zelo nizki ravni.

Med razvojne strategije je kot prva spadala **poglobitev tehnoloških osnov**. Vlada je prevzela vodstvo nad pospeševanjem tehnološkega razvoja. V okviru državnega tehnološkega plana sta bili med letoma 1991 in 1995 izročeni dve milijardi singapurskih dolarjev, od leta 1996 do leta 2000 pa v okviru državnega znanstvenega in tehnološkega plana štiri milijarde. Ob pomoči **razvoja grozdov** so izboljšali industrijsko strategijo. Identificirane in razvite so bile medsebojno podprte industrije, da bi utrdile celotno področje grozdnih niš, kot sta elektronika in inženiring. S konkuriranjem na podlagi grozdov so lahko oblikovali načrte za njihov razvoj s poudarkom na temeljnih sposobnostih skupnim industrijam znotraj grozda. Da bi v Singapuru spremenili sektorsko in tržno odvisnost, zmanjšali ranljivost in pospeševali obsežnejšo gospodarsko osnovo, so storitve skupaj s proizvodnjo poimenovali kot **dvojni steber gospodarstva**. V ta namen so veliko stimulacij, namenjenih proizvodnim investicijam, razširili v investicije za storitveni sektor. Vlada je na potencialnih azijskih trgih pospeševala vpliv, da bi premagala pritiske lokalnih trgov ter dopolnila že ustvarjene vezi Singapura z državami OECD.

Od leta 1986 do leta 1998 je državi na podlagi naštetih razvojnih strategij uspela 8,4-odstotna povprečna letna gospodarska rast. Delež sektorjev finančnih in poslovnih storitev celotnega BDP se je z 20 odstotkov v letu 1986 povečal na 26 odstotkov v letu 1998. Med letoma 1987 in 1998 se je število znanstvenih raziskovalcev in inženirjev povečevalo za 13 odstotkov, in sicer na 12.655. Vrednost visokotehnoloških domačih izvozov se je s 24 milijard singapurskih dolarjev v letu 1990 povečala na 62 milijard v letu 1998. Povečevanje 19 odstotkov letno so dosegle tudi čezmorske investicije.

2.2.5. Razvoj od leta 1998

Singapursko gospodarstvo je bilo julija leta 1997 močno prizadeto zaradi regionalne krize, ki se je začela z devalvacijo tajskega bahta. Čeprav so bili singapurski finančni in gospodarski temelji zelo trdni, je nenadno poslabšanje zunanjega okolja prizadelo državo zaradi tesnega povezovanja z gospodarstvi z azijskega območja. Gospodarstvo se je tako po 8,5-odstotni rasti v letu 1997 leto kasneje zmanjšalo za 0,1 odstotka. Po vnovični postavitvi na noge skozi leti 1999 in 2000 je Singapur leta 2001 prizadela še ena recesija. Slabšanje večjih razvitih gospodarstev kot tudi celotne elektronike je vodilo k silovitemu zaviranju celotne rasti. Teroristični napadi 11. septembra 2001 so še dodatno poslabšali že tako močno gospodarsko krizo. Posledica je bil padec gospodarstva na 2-odstotno rast v letu 2001 po 10-odstotni rasti v letu 2000.

Glavna reakcija vodilnih je bilo zniževanje poslovnih stroškov. Leta 1998 so izvedli več kratkoročnih in dolgoročnih sprememb, ki so jih podprli tudi delavci in delodajalci. Junija 1998 je vlada odobrila vmesna priporočila Komiteja za singapursko konkurenčnost (CSC) in za znižanje stroškov namenila dve milijardi singapurskih dolarjev neproračunskega denarja. Novembra leta 1998 je vlada odobrila drugi niz priporočil CSC za dodatno znižanje stroškov ter temu namenila 10,5 milijarde singapurskih dolarjev, kar je pomenilo 7,6-odstotni delež BDP v letu 1998. Leta 2001 so izvedli še dva skupka pomoči podjetjem in delavcem, da bi prebrodili strmo padanje gospodarstva. Prva pomoč je bila vredna 2,2 milijarde singapurskih dolarjev, po še večji zaostritvi gospodarskih razmer pa je vlada napovedala še drugi paket pomoči v vrednosti 11,3 milijarde singapurskih dolarjev. Tako je pomagala tako prebivalcem kot tudi podjetjem.

Glede na omenjene nevarnosti mora Singapur izboljšati svoje gospodarstvo, ga preoblikovati in znova oživiti. To je edina rešitev za vzdrževanje gospodarske rasti, ustvarjanje novih delovnih mest in povečanje blaginje prebivalcev. Decembra 2001 so ustanovili gospodarski komite z namenom temeljitega pregleda razvojnih strategij in oblikovanja načrta rekonstrukcije gospodarstva. Med strategije spadajo vladne politike, podjetništvo in inovacije med prebivalstvom, internacionalizacija domačih ustanovljenih podjetij, povečevanje človeškega kapitala, izboljšanje proizvodnega in storitvenega sektorja, povišanje produktivnosti v podjetjih in priprava delavcev na spremembe v gospodarskem okolju. To so ključna področja, na katerih bi se Singapur moral oblikovati, da bi se lahko normalno popeljal v naslednji dve desetletji (MTI, 2002).

2.3. Pregled gospodarske dejavnosti Singapura

2.3.1. Gospodarska rast

Gospodarska rast pomeni stopnjo povečanega proizvoda kot takega ali na osebo in jo merimo z rastjo realnega bruto domačega proizvoda (BDP). Če poleg tega upoštevamo tudi povečanje števila prebivalstva, gre za rast realnega bruto družbenega proizvoda na prebivalca (BDP/preb.). Ko govorimo o rasti, imamo v mislih količinske spremembe (Senjur, 1991, str. 13).

Leta 2001 je vrednost BDP znašala 85,6 milijarde ameriških dolarjev, kar je pomenilo negativno 2-odstotno realno rast glede na prejšnje leto. Realna stopnja rasti BDP je bila v letih 1998 in 2001 negativna in je med letoma 1997 in 2001 v povprečju znašala 4,6 odstotka. Po napovedih naj bi se pričakovana realna stopnja rasti povečala in leta 2003 dosegla 3,5 odstotka (Economist, 2002).

BDP na prebivalca je leta 2001 znašal 26.024 ameriških dolarjev (Economist, 2002), kar je glede na prejšnje leto pomenilo negativno 5,3-odstotno realno rast. V povprečju je med letoma 1997 in 2001 realna rast tega kazalca znašala 1,86 odstotka (WOMDAS, Euromonitor).

Gospodarska rast v Singapuru je bila leta 2000 z 9,9 odstotka zelo močna v primerjavi s 5,9-odstotno gospodarsko rastjo, doseženo v letu 1999. Zunanje povpraševanje je za gospodarsko rast še vedno ključnega pomena. Globalno povpraševanje po singapurskih proizvodih in storitvah se je povečalo na 15 odstotkov, kar je več kot podvojilo 6,9-odstotno povečanje v letu 1999. Izvozi trgovskega blaga so bili odvisni od elektronskih proizvodov, kondenzatorjev, delov pisarniških strojev ter strojev za obdelovanje podatkov in telekomunikacijske opreme. Lokalno gospodarsko oživljanje je povečalo povpraševanje po izvozu singapurskih storitev, še posebno po transportnih, turističnih in zavarovalniških storitvah.

Veliko je bilo tudi domače povpraševanje, ki je z 11 odstotki v letu 2000 krepko povečalo 5,3-odstotno povpraševanje iz leta 1999. Zasebna potrošnja, ki so jo dvignili pozitivna potrošniška nagnjenja in porast razpoložljivega dohodka, je s 5 odstotki v letu 1999 narasla na 9,4 odstotka v letu 2000. Vnovični porast bruto fiksne kapitala z negativnih 3,9 odstotka v letu 1999 do 5,9-odstotne rasti v letu 2000 je večinoma zasluga zasebnega sektorja, ki je veliko potrošil za gradbene projekte, nastale zaradi naglega padca v prejšnjih dveh letih, in je tako dosegel 3,6-odstotno povečanje. Poleg tega so se z močnim širjenjem v industrijski in poslovni dejavnosti podprte celotne investicije v stroje, opremo (predvsem poslovno), telekomunikacijsko opremo ter stroje in orodja za proizvodne procese vrtele okoli 30 odstotkov (Economist, 2002).

Tabela 3: Realne stopnje rasti BDP v Singapuru med letoma 1997 in 2001 v % (WOMDAS, Euromonitor)

Leto	1997	1998	1999	2000	2001	2002
BDP	8.5	-0.90	6.40	9.40	-2.40	2.20

2.3.2. Davki

Za polnjenje državnega proračuna država poleg zadolževanja primarno uporablja sistem obdavčevanja. Davčni sistem ima velik vpliv na gospodarsko rast in stabilnost, in če je učinkovit, zmanjšuje potrebo po inflatornem financiranju z monetarno politiko. Finančne spodbude in davčne olajšave se pogosto uporabljajo za privabljanje tujih investicij. Davčni sistem lahko spodbuja varčevanje (npr. prislužene obresti so neobdavčene, plačane obresti pa se ne odbijajo od davčne osnove) in mednarodno konkurenčnost podjetij (npr. nižji davek na dodano vrednost omogoča vsaj kratkoročno večjo mednarodno cenovno konkurenčnost) (Jaklič, 1999, str. 18).

Podjetniška davčna stopnja na čisti dobiček se bo v obdobju 2003–2004 znižala s 24,5 odstotka na 22,5 odstotka, prav tako se bodo v naslednjih nekaj letih znižale tudi najvišje osebne davčne stopnje. Le davek na dobrine in storitve (GST) se je 1. januarja 2003 povečal s 3 odstotkov na 5 (Economist, 2003).

2.3.3. Inflacija

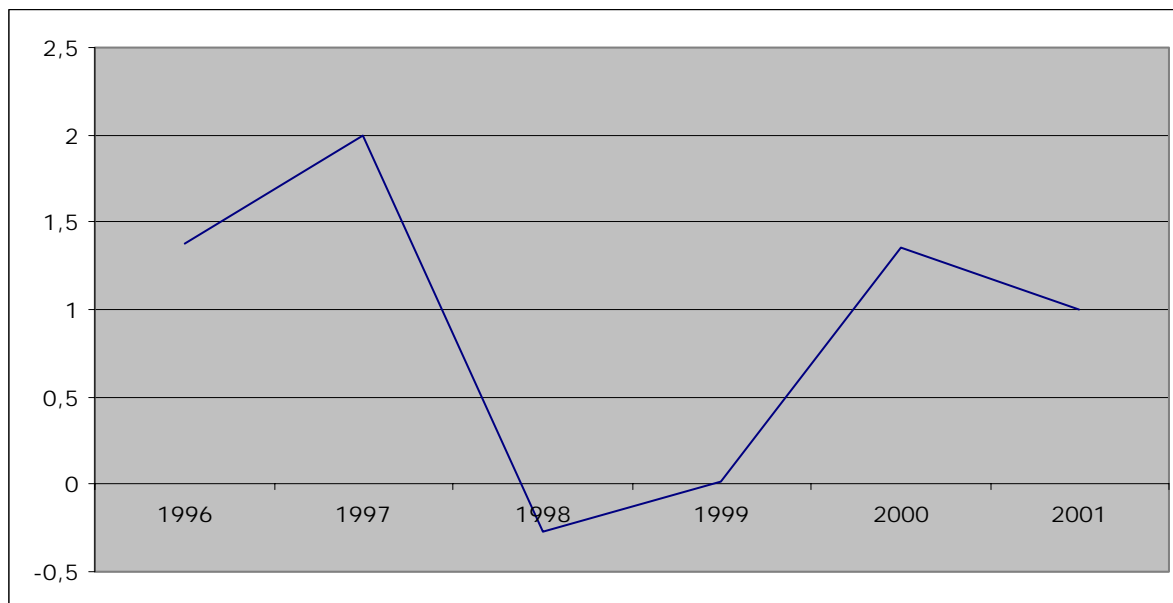
Pojavna oblika inflacije je rast ravni cen. Stopnja inflacije je zato definirana kot stopnja rasti ravni cen. Povzroči redistribucijo dohodkov, vpliva na output gospodarstva, alokacijo resursov in ekonomsko učinkovitost. Obdobja nepričakovane rasti inflacije so zaznamovana z visoko zaposlenostjo in outputom, medtem ko je za obdobja padcev inflacijske stopnje značilna visoka odsotnost dela in kapitala (Kovač, 1992, str. 125).

V 60. letih je relativno stabilnost cen spremljala hitra gospodarska rast singapurskega gospodarstva. Indeks cen potrošnih dobrin je kljub pospešeni gospodarski rasti v poznih 60. letih v povprečju naraščal le za 1,2 odstotka na leto. V zgodnjih 70. letih je v polnozaposlenem gospodarstvu prišlo do močnih inflacijskih pritiskov, ki so z močnim dvigom svetovnih cen, predvsem riža in nafte, povzročili dvomestno inflacijo leta 1972 in 1973. Po letu 1973 je inflacijska stopnja med recesijo zelo padla in bila leta 1977 celo negativna, v 80. in 90. letih pa je prevladovala 2-odstotna inflacija.

K nizki stopnji inflacije je prispevalo več dejavnikov. Pomemben je bil dvig vrednosti singapurskega dolarja v zgodnjih 70. letih. Takšna politika je ohranjala poceni uvoz, predvsem živil, ki predstavljajo polovico teže košarice dobrin za izračunavanje rasti cen. Drugi dejavnik je restriktivna monetarna in fiskalna politika, tretji razlog pa izhaja iz zmanjšane domače kupne moči, ki so jo povzročili prisilno varčevanje in presežki javnega sektorja. Bruto domači prihranki so leta 1965 predstavljali 10-odstotni delež v BDP, do leta 1988 pa se je delež povečal na 42 odstotkov. Prisiljeno varčevanje nastaja na podlagi institucionalnega mehanizma centralnega varčevalnega sklada (CVS), ki zahteva, da delavci in delodajalci prispevajo določen del plač v javno upravljan sklad. Ti vsiljeni prispevki stalno naraščajo. S prispevki delodajalcev, ki predstavljajo 25 odstotkov, CVS združuje polovico družbenega produkta, večino sredstev pa investira v vrednostne papirje lokalnih oblasti. Sklad je najpomembnejši vir za denarna sredstva, ki jih izposoja vlada. Odvajanje razpoložljivega dohodka prek povečane prisilne varčevalne stopnje zmanjšuje učinek dvigovanja cen kot posledice dvigovanja plač v hitrorastočem gospodarstvu. Visoka stopnja varčevanja omogoča financiranje razvojnih stroškov brez opiranja na inflacijsko financiranje in tuja posojila. Takšna praksa je omogočala neinflacijsko financiranje razvojnih projektov vlade. Ob vedno večjem nezadovoljstvu zaradi vsiljenega varčevanja CVS zdaj vlaga tudi v zasebni sektor. Delavci lahko uporabijo svoje prihranke pri centralnem varčevalnem skladu tudi za nakup zasebno zgrajenih hiš in stanovanj (Jaklič, 1999, str. 24-25).

Inflacija je zaradi počasne gospodarske dejavnosti ostala na zelo nizki ravni. Indeks cen življenjskih potrebščin (ICŽP) se je v letu 2001 dvignil za 1 odstotek, njegovo rast pa gre pripisati izključno domačim faktorjem. Ti so odgovorni za 1,2-odstotni dvig ICŽP, medtem ko so ga zunanji faktorji znižali za 0,2 odstotka. Povečali so se vsi indeksi cen razen transportnih in prometnih. Glavni krivci za dvig so bili izletniški paketi, cigarete, kuhana hrana in električne tarife, ki so jih delno izravnali z nižjimi cenami avtomobilov, bencina za motorje in mobilnih telefonov. Proizvodne cene so bile v letu 2001 večinoma nižje, kar je posledica padca cen surove nafte. Z izjemo indeksa uvoznih cen so dosegale padec od 1,6 odstotka do 3,8 (2002 Economic Outlook).

Slika 6: Stopnje inflacije v Singapuru med letoma 1996 in 2001 v %, po ICŽP (WOMDAS, Euromonitor)

Največja stopnja inflacije po letu 1995 je znašala 1,38 odstotka, in sicer leta 1996, najmanjša pa $-0,27$ odstotka v letu 1998 (WOMDAS, Euromonitor). Pričakovana stopnja inflacije med letoma 2003 in 2004 je 1,2 odstotka, indeks cen življenjskih potrebščin pa naj bi se v celoti znižal leta 2002 (Economist, 2002).

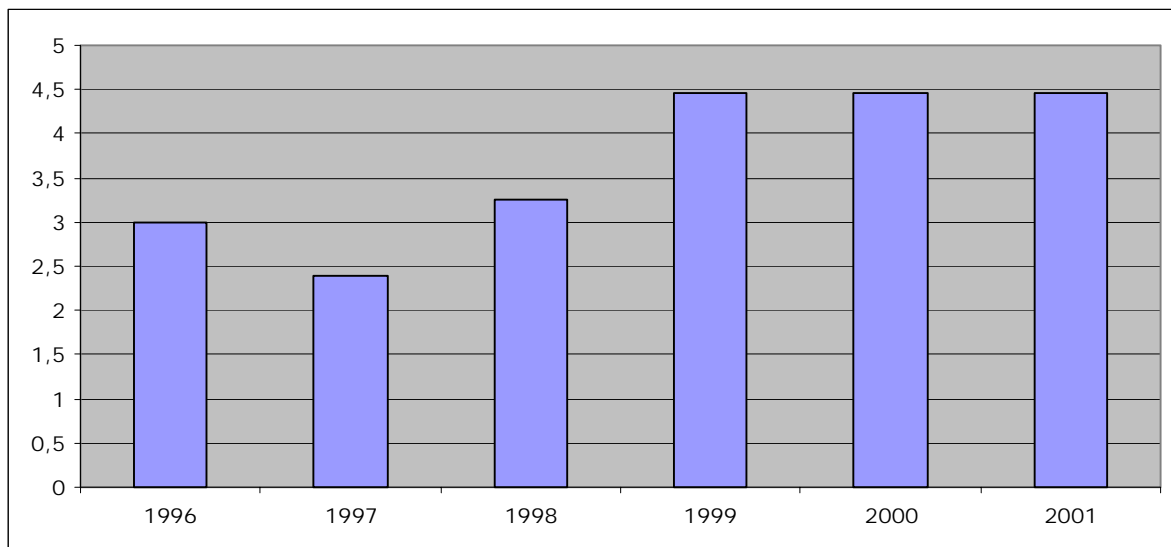
2.3.4. Zaposlenost

Brezposelnost je eden od pomembnih problemov tržnih gospodarstev, saj ima številne ekonomske in socialne posledice. V obdobjih visoke brezposelnosti je namreč dejanski družbeni produkt manjši od potencialno možnega, torej so lahko izgube bruto domačega proizvoda velike (Kovač, 1992, str. 111).

Od leta 1972 nacionalni svet za oblikovanje plač, v katerem so enakovredno zastopani vlada, delodajalci in sindikati, oblikuje splošne smernice pri povečevanju plač z vidika države in potreb nacionalnega gospodarstva. Politika visokih plač v razmerah velike zaposlenosti, ki se je začela v začetku 80. let in je pomenila v povprečju 20-odstotni dvig plač na leto, je bila usmerjena k povečanju stroškov delovne sile za delodajalce. Tako so poskušali spodbuditi delodajalce, da bi začeli uporabljati delovno varčne tehnologije in povečali produktivnost. Hkrati so se naperi za pospeševanje izobraževanja delavcev okrepili z ustanovitvijo sklada za izobraževanje zaposlenih, ki financira načrte izobraževanja in spodbuja investicije v delovno varčne tehnologije. Skladno s procesom gospodarskega prestrukturiranja proti hitremu povečevanju produktivnosti vlada pomaga pri premeščanju produkcijskih dejavnosti v sosednje države, ki imajo nižje ravni plač, in tistim producentom, ki ne morejo slediti hitrim gospodarskim spremembam (Jaklič, 1999, str. 26).

Trg delovne sile v Singapurju je bil leta 2001 prizadet zaradi poslabšanja zunanje okolje. Strmo padanje gospodarske dejavnosti v letu 2001 je močno omejilo stroške in povečalo varčevanje, ki je v primerjavi z letom 2000 znašalo skoraj še enkrat toliko. Zaposlovanje v proizvodni industriji je doživelo hud padec, vendar je bil ta olajšan z rastjo zaposlovanja v storitvenem sektorju. Konec leta 2001 je 4,7-odstotna stopnja brezposelnosti dosegla najvišjo točko v zadnjih 15 letih, za celotno leto 2001 pa je v povprečju znašala 3,3 odstotka, kar je za 0,2-odstotni točki več kot leto prej (2002 Economic Outlook).

Slika 7: Stopnja brezposelnosti v Singapurju med letoma 1996 in 2001 v % (WOMDAS, Euromonitor)

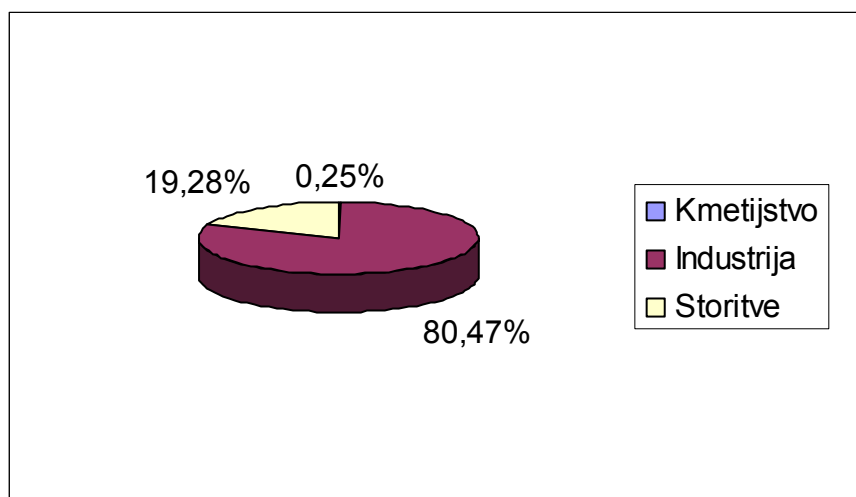

Delovna storilnost se je v letu 2001 zmanjšala za 5,4 odstotka v primerjavi s 5,9-odstotnim povečanjem v letu 2000. Veliko zmanjšanje proizvodnje v elektronski industriji je povzročilo največji padec delovne storilnosti, in sicer za 13 odstotkov. Podobno se je zmanjšala tudi na mnogo drugih področjih, le v gradbenem sektorju je bilo zaslediti 0,2-odstotno rast, k čemur je pripomoglo zmanjšanje zaposlenosti.

Tabela 4: Stopnja rasti delovne storilnosti v Singapurju v različnih sektorjih leta 2001 v %
(Economist, 2002)

Sektor	Stopnja rasti delovne storilnosti
Proizvodnja	-13.0
Poslovne storitve	-6.7
Trgovina na debelo in drobno	-6.2
Hoteli in restavracije	-4.4
Finančne storitve	-3.7
Promet in zveze	-1.3
Gradbeništvo	0.2

Slika 8: Struktura zaposlenih v Singapurju leta 2001 (WOMDAS, Euromonitor)

2.3.5. Plačilna bilanca

Plačilna bilanca je celovit, urejen in standardno oblikovan zapis vseh ekonomskih tokov (transakcij), ki jih v enem letu med seboj izvedejo devizni domačini in devizni tujci (Kumar, 1999, str. 38). Sestavljena je iz tekočega računa, ki je popis vse zunanje trgovine države z blagom, storitvami, dohodkom in tekočimi transakcijami kapitalsko-finančnega računa, ki vključuje prilive in odlive kratkoročnega in dolgoročnega kapitala ter neto napak in izpustitev. Če je odliv plačil v tujino manjši od priliva, gre za tako imenovan plačilnobilančni presežek, s katerim država poveča mednarodne denarne rezerve ali zmanjša državne dolge. Če je odliv plačil v tujino večji od priliva, gre za plačilnobilančni primanjkljaj, ki pomeni zmanjšanje mednarodnih denarnih rezerv ali zadolževanje države (Kisovec, 2002, str. 15).

Tabela 5: Plačilnobilančni prihodki in stroški Singapura med letoma 1997 in 2001 v milijonih ameriških dolarjev (WOMDAS, Euromonitor)

Leto	1997	1998	1999	2000	2001	2002
PB izdatki	16.319,76	14.289,14	14.891,74	16.792,23	19.522,62	17.304,35
PB dohodki	31.859,89	33.354,37	27.895,83	29.183,12	19.766,11	15.471,44

Celotna plačilna bilanca Singapura je leta 2001 imela 1,6 milijarde singapurskih dolarjev deficita, kar je velik padec v primerjavi s suficitom 11,8 milijarde v letu 2000. Kljub večanju suficita tekočega računa se je celotna bilanca zmanjšala zaradi pomembno večjega odliva s kapitalskega in finančnega računa. Posebno odlivi za neposredne investicije so se zaradi številnih čezmorskih spojitvev in pripojitev (M&A) podvojili na 18,3 milijarde singapurskih dolarjev. Za 20,2 milijarde so se povečali tudi odlivi začasnih »drugih investicijskih« računov. Kljub deficitu v plačilni bilanci naj bi zunanje rezerve Singapura do konca leta 2001 narasle na 140 milijard singapurskih dolarjev (ekvivalentno 8,1 meseca tekočega uvoza), saj ocenjena vrednost izboljšuje nadomestilo vpliva krčenja plačilnobilančnega deficita (Economic Outlook, 2002).

2.3.6. Bruto zunanji dolg

Do konca decembra 2001 singapurska vlada ni imela zunanjega dolga (Economic Outlook, 2002).

2.3.7. Devizni tečaj

Devizni tečaj je tržno oblikovana cena enote ene valute, izražena s številom enot neke druge. Devizni tečaj je cena posebne vrste. Prvič zato, ker je to edini primer, kjer vrednost enote denarja izražamo z enotami drugega. Drugič zato, ker je devizni tečaj posebna cena, s katero primerjamo domače cene (stroške) s tujimi. Z deviznim tečajem torej vsa podjetja in posamezniki presojujejo, kaj je v državi, glede na tujino, relativno poceni oziroma relativno drago. Skladno z višino deviznega tečaja, na temelju absolutnih domačih in tujih cen, nastajajo izvozni in uvozni tokovi. Sprememba deviznega tečaja pomeni spremembo relativnih cen med državami, kar povzroči spremembo izvoza in uvoza. Devizni tečaj se oblikuje na deviznem trgu, kjer so dolgoročni ponudniki deviz neto izvozniki in dolgoročni kupci neto uvozniki. Na deviznem trgu praviloma sodeluje tudi centralna banka, ki skrbi za vrednost domačega denarja. Devizni tečaj kot zunanja vrednost domačega denarja je za centralno banko pomembna kategorija, saj opredeljuje zunanjo stabilnost vrednosti domačega denarja (Kumar, 1999, str. 222).

Do junija 1973 je imel Singapur sistem fiksnega deviznega tečaja. Od takrat monetarna oblast Singapura kot cilj namesto količine denarja v obtoku oziroma obrestne mere uporablja devizni tečaj. Vlada je izbrala politiko deviznega tečaja zaradi pomembnosti mednarodne menjave za singapursko gospodarstvo in zaradi relativne preprostosti nadziranja deviznega tečaja v primerjavi s ponudbo denarja. Ob predpostavki popolne mobilnosti kapitala pomeni politika deviznega tečaja kot cilja, da je ponudba denarja endogena in določena z ravnotežjem na denarnem trgu, to je s povpraševanjem po denarju. Izbira politike deviznega tečaja skupaj z izločanjem denarnih sredstev prek CVS iz monetarnega sistema zahteva po drugi strani mehanizem, s katerim lahko monetarna oblast Singapura vrne denar v sistem. Monetarna denarna oblast to počne z intervencijo na deviznih trgih, prodajo singapurskih dolarjev in nakupi tujih valut. Tako vrača potrebna likvidna sredstva v sistem, oblikuje mednarodne denarne rezerve Singapura in teži k stalni in pravilno načrtovani rasti vrednosti singapurske valute, kar sili podjetja k višji produktivnosti (Jaklič, 1999, str. 25).

Vrednost singapurskega dolarja je v letu 2001 oslabela v primerjavi z ameriškim dolarjem in evrom, vendar se je tudi povečala v primerjavi z večino severovzhodnih azijskih valut (Economic Outlook, 2002).

V primerjavi z ameriškim dolarjem je vrednost padla v prvi polovici leta 2001 zaradi novih združevanj in priključevanj singapurskih podjetij ter trdovratne šibkosti regionalnih tečajev. Proti domači valuti se je spreobrnila tudi tržna občutljivost, ko je šibak gospodarski podatek kazal na oster padec gospodarstva. V mesecih pred 11. septembrom si je domača valuta opomogla proti ameriškemu dolarju do vrednosti, veljavne konec januarja 2001, kar je odražalo padec ameriškega dolarja v primerjavi z japonskim jenom in evrom. Napad na 11. september je nadalje zniževal vrednost ameriškega dolarja in konec septembra se je domača valuta od konca junija 2001 okrepila za 3,1 odstotka in dosegla vrednost 1.7651 singapurskih dolarjev za ameriški dolar. Oktobra so se dobički obrnili in singapurski dolar je v primerjavi z ameriškim začel izgubljati vrednost takoj za jenom, ki se je spopadal z deprecijacijo (Economic Outlook, 2002).

V celoti je leta 2001 domača valuta v primerjavi z ameriškim dolarjem deprecirala za 3,8 odstotka ter za 0,8 odstotka v primerjavi z evrom. Kljub temu se je singapurski dolar nekoliko bolje odrezal v primerjavi s funtom šterlingom – za 1,3 odstotka in se okrepil v primerjavi z blokiranim jenom – za 8,5 odstotka (2002 Economic Outlook).

2.3.8. Investicije

Ekonomski subjekti (posamezniki, podjetja, finančne institucije, država itd.) s svojo dejavnostjo pridobivajo denarna sredstva, ki jih nato delno porabijo za tekočo potrošnjo, preostali del, tako imenovane prihranke, pa lahko naložijo. Prihranke lahko sami naložijo

realno ali finančno, in to bodisi neposredno (neposredni prenos na deficitne celice) bodisi posredno prek finančnih institucij (posredni prenos) (Mramor, 1993, str. 111).

Kljub slabim gospodarskim razmeram so leta 2001 v proizvodni sektor za nepremičnine namenili 9,2 milijarde singapurskih dolarjev, od tega je bilo 72 odstotkov tujih virov. To naj bi ob realizaciji proizvedlo za 8,2 milijarde singapurskih dolarjev dodane vrednosti ter ustvarilo 16.900 delovnih mest, od katerih bi bilo 70 odstotkov poklicnih in kvalificiranih delavcev. Največji del pomoči v višini 61 odstotkov je bil namenjen industriji elektronike in precizne tehnike. Večina sredstev za storitvena podjetja je bila namenjena medijem in informativnim službam ter logističnim in transportnim gozdom. Ob realizaciji naj bi te naložbe proizvedle za 1,9 milijarde singapurskih dolarjev dodane vrednosti ter omogočile 7.500 delovnih mest, od katerih bi bilo 87 odstotkov poklicnih in kvalificiranih delavcev (Economist, 2002).

Naložbe v proizvodne vire so eden od najpomembnejših dejavnikov rasti, na katerega lahko vpliva makroekonomska politika. Nekatere študije kažejo pozitivno odvisnost med tehničnim napredkom in oblikovanjem kapitala.

Determinante, ki vplivajo na investicijsko dejavnost, lahko razvrstimo v tri kategorije (Jaklič, 1999, str. 15-16):

1. Specifične značilnosti in pogoji pri nekem naložbenem projektu (npr. karakteristike panoge, konkurenčni položaj podjetja, lokacija naložbe).
2. Makroekonomske okolje: vsaka država oblikuje specifično makroekonomsko politiko za povečevanje naložb. V azijskih državah je glavni cilj vstop na tuje trge. Domače povpraševanje tam ni tako pomembno. Cilj je torej varčevanje in ne trošenje kot npr. v ZDA.
3. Učinkovitost alokacijskih mehanizmov prenosa kapitalnih tokov k posameznim investicijskim projektom.

Za razvoj Singapura so bile izjemnega pomena tuje naložbe, ki so bile dovoljene na vseh pomembnih področjih gospodarske dejavnosti. Spodbude za tuje naložbe so bile večinoma usmerjene v prednostne dejavnosti, ki so se usklajevale s spreminjajočimi potrebami gospodarstva. V Singapuru so bili tuji investitorji popolnoma svobodni pri repatriaciji kapitala, dobičkov in obresti. Ni bilo nadzora nad zasebnimi investicijami in protimonopolne zakonodaje in ne nadzora nad prenosom tehnologij in zahtev o uvajanju domačih inputov v produkcijo. Temeljni instrument fiskalne politike, s katerim je vlada vplivala na trg kapitala, je bil centralni varčevalni sklad, v katerega so morali delavci in delodajalci prispevati del svoje plače. Ta sredstva so porabili za razvojno financiranje (EPF).

2.3.9. Fiskalna politika

Fiskalna politika predstavlja tisti del ukrepov ekonomske politike, ki se nanašajo na državne prihodke in izdatke. Razumljena je kot vrsta kombiniranja fiskalnih instrumentov, ki omogoča doseganje javnofinančnih ciljev in je hkrati sredstvo za doseganje splošnih ekonomskih ciljev. Deluje predvsem kot del ekonomske politike v nekem gospodarstvu in tako v povezavi s preostalimi ukrepi oblasti vzpostavlja makroekonomski okvir gospodarjenja.

Instrumente fiskalne politike uporabljajo predvsem za doseganje naslednjih ekonomskih ciljev: polne zaposlenosti, stabilnosti cen, uravnoteženje plačilne bilance, zelene gospodarske rasti ter prerazdelitve dohodka in bogastva (Jurković, 1989, str. 14– 15).

Splošno gledano v tržnem gospodarstvu obstajajo tri funkcije fiskalne politike:

1. **Alokacijska funkcija**, ki izhaja iz tržnih neučinkovitosti. Vlada te neučinkovitosti popravlja z zagotavljanjem javnih dobrin, ki so pomembne za družbo in jih trg ne zagotavlja ali pa jih zagotavlja samo delno, in s preprečevanjem slabih eksternalij (npr. onesnaževanje).
2. **Distribucijska funkcija**, ki naj ljudem zagotavlja minimalno raven blaginje, izravnava prevelike razlike v dohodku ali bogastvu (npr. z uporabo progresivnih davčnih stopenj) in spodbuja minimalne ravni zavarovanja pred nesrečami, boleznimi in za starost.
3. **Stabilizacijska funkcija**, javni stroški so se po veliki depresiji pojavili skupaj z monetarno politiko v funkciji stabilizacije gospodarstva (Jaklič, 1999, str. 17).

Fiskalna politika išče poti za ustvarjanje okolja, ki povečuje dejaven zasebni sektor, ustvarja močno rast in zaposlitev ter pospešuje razvoj Singapura (Economic Outlook, 2002).

Vlada se pri potrošnji najbolj osredotoča na izdatke za nujne javne dobrine in storitve, še posebno na glavnih področjih izobraževanja, stanovanj, gospodarske infrastrukture, osnovnega zdravstva in državne varnosti. Tako kot v prejšnjih letih je bila večina vladnih izdatkov v letu 2001 dodeljena družbenemu razvoju (42 odstotkov) ter varnostnim in zunanjim odnosom (37 odstotkov). Gospodarski razvoj je tako zahteval približno 16 odstotkov celotnih izdatkov (Economic Outlook, 2002).

Na področju državnih dohodkov se je davčna politika za leto 2001 znova osredotočila na zagotavljanje mednarodno konkurenčnih davčnih struktur, ki bi spodbujale podjetništvo ter privlačevale investicije in talente. Kljub ostremu poslabšanju v zunanjem okolju in slabšanju singapurskega gospodarstva so zbrali zadostno količino dohodkov, da je bilo možno financirati delovanje vlade in izdatke za razvoj (Economic Outlook, 2002).

2.3.10. Monetarna politika

Pod pojmom monetarna politika razumemo urejanje količine denarja v obtoku z namenom doseganja ekonomskih ciljev gospodarstva, običajno pa jo vodi centralna banka. Ekonomisti zelo različno razlagajo, kaj je možno doseči z denarno politiko. Paleta interpretacij je pravzaprav skoraj popolna, saj obstajajo tako mnenja, da z denarno politiko ni mogoče dosegati ekonomskih ciljev, kot tudi mnenja, da je daleč najpomembnejša (edina pomembna) za doseganje teh ciljev (Mramor, 1993).

Monetarna politika je ostala osredotočena na ohranjanje nizke in stabilne inflacije, medtem ko je zagotavljala podporo za gospodarsko dejavnost skozi obdobje nizkega zunanjskega povpraševanja in blažila inflacijski pritisk (Economic Outlook, 2002).

Januarja 2001 se je Monetarni singapurski urad (Monetary Authority of Singapore – MAS) znotraj nespremenjene politike odločil ohraniti položaj zmerne vrednosti singapurskega dolarja, obremenjenega zaradi trgovanja. Tako so nameravali olajšati inflacijske pritiske med nadaljevanjem pospeševanja gospodarske dejavnosti, ko se je rast s svoje najvišje ciklične točke znova začela vračati v počasnejši tempo. V juliju je proti šibkejšemu zunanjemu okolju in subvencioniranemu inflacijskemu pritisku MAS prešel na položaj nevtralne politike menjalnega tečaja. S povečevanjem negotovosti v zunanjem okolju, ki mu je sledil teroristični napad v ZDA, se je MAS oktobra odločil omiliti okvire gibanja tečaja, da bi s tem omogočal večjo fleksibilnost pri upravljanju menjalnega tečaja (Economic Outlook, 2002).

Država je poleg monetarne in fiskalne politike ter politike deviznega tečaja selektivno vplivala tudi na različne trge produkcijskih faktorjev, izboljševala politično stabilnost, razvijala infrastrukturo (modernizirala пристanišča, letališča, telekomunikacije), razvila učinkovito administrativno pomoč in veliko vlagala v izobraževanje prebivalstva. Z izobraževanjem je poskušala ustvariti ne le kvalificirano delovno silo, temveč tudi pravičen odnos in vedenje, ki sta nujno potrebna v poslovnem svetu. Velik pomen je imela uvedba dvojezičnosti in angleščine kot skupnega poslovnega jezika, kar je še dodatno vplivalo na prihod tujih investitorjev (EPF).

2.3.11. Zunanja trgovina

Zunanja trgovina Singapura je v letu 2001 upadla na 9,4 odstotka in je znašala 426 milijard singapurskih dolarjev, kar je velik padec s 23-odstotne rasti v letu 2000. Najbolj je na njen padec vplival preobrat v globalnem elektronskem povpraševanju in slabšanju ameriškega gospodarstva. Zunanja trgovina Singapura je v letu 2001 za 10 odstotkov nazadovala tudi količinsko v primerjavi s 16-odstotnim porastom v letu 2000. Podobno je za 8,6 odstotka upadla tudi količina izvoza, predvsem zaradi padca domačega in vnovičnega izvoza za 11

odstotkov oziroma 5,4 odstotka. S poslabšanjem globalnega gospodarstva se je za 12 odstotkov zmanjšala tudi količina uvoza (Economist, 2002).

Po ocenah ministrstva za trgovino in industrijo je imel Singapur v letu 2001 suficit trgovinske bilance 12,7 milijarde ameriških dolarjev (na osnovi plačilne bilance). Celotni izvoz je znašal 122,4 milijarde ameriških dolarjev, uvoz pa 109,7 milijarde (Economist Intelligence Unit, 2002).

Tabela 5: Pomembnejše izvozne in uvozne panoge za Singapur v letu 2001 (Economist Intelligence Unit, 2002)

Pomembnejši izvozniki	% od skupnega izvoza	Pomembnejši uvozniki	% od skupnega uvoza
Stroji in oprema	64.5	Stroji in oprema	59.7
Kemikalije	8.1	Proizvodne dobrine	7.3
Proizvodne dobrine	4.4	Kemikalije	5.9
Hrana	2.1	Hrana	3.4

Tabela 6: Vodilni trgi in dobavitelji za Singapur v letu 2000 (Economist Intelligence Unit, 2002)

Vodilni trgi	% od vseh trgov	Vodilni dobavitelji	% od vseh dobaviteljev
Malezija	18.2	Japonska	17.2
ZDA	17.3	Malezija	17.0
Hongkong	7.9	ZDA	14.8
Japonska	7.5	Kitajska	5.3

2.4. Spremembe, namenjene okreelitvi trgov

2.4.1. Sporazumi proste menjave

Singapur je eden od najmočnejših privržencev multilateralnega menjalnega sistema v Svetovni trgovinski organizaciji (WTO). Spodbujal bo prosto menjavo skozi bilateralne Sporazume proste menjave (FTA) ter poskušal doseči prosto menjavo in investicije do leta 2010 za razvite države ter do leta 2020 za države v razvoju. Singapur je član AFTA, svoje članstvo v FTA pa je sklenil konec leta 2001 skupaj z Novo Zelandijo in Japonsko. Prav v tistem obdobju so se razvijala tudi pogajanja z ZDA, Mehiko, Kanado, Avstralijo in skandinavskimi državami (2002 Economic Outlook).

2.4.2. Podjetniški ekosistem

V državi so izvedli številne pobude, ki bi pomagale izvrševati začetek, rast in razvoj podjetij. Singapur se razvija kot poslovno finančno središče z obsežno vrsto skladov, ki podpirajo ureditev in rast podjetij. Predstavili so stimulacije za spodbujanje njihovih podjetij, ki naj bi izkoriščale intelektualno lastnino. Ena izmed teh je dajanje pismenih dovoljenj za prenos intelektualne lastnine. Blizu univerz in raziskovalnih inštitutov so ustanovili središče za znanost, ki se počasi razvija v mesto, kjer se lahko zbirajo nadarjeni in sposobni ter podjetja (2002 Economic Outlook).

2.4.3. Znanost in tehnologija

Načrt za znanost in tehnologijo 2005 (S&T 2005 Plan) za naslednjih pet let se je začel leta 2000. Njegov glavni namen je podpora podjetniškim raziskavam in razvoju (R&D), ki so jim namenili dve milijardi singapurskih dolarjev. V minulih petih letih (1996–2000) so za vsak dolar, ki ga je vlada namenila za raziskave in razvoj, od industrijskih družabnikov privabili štiri dolarje. To je pomembna tržna stroka, ki zagotavlja, da gredo javni skladi za raziskave in razvoj v gospodarsko koristne posle. Glavni namen je do leta 2005 nameniti dve tretjini celotnih izdatkov Singapura za raziskave in razvoj zasebnemu sektorju (2002 Economic Outlook).

2.4.4. Sprostitev električne industrije in industrije plina

Nov trg masovne prodaje elektrike, ki bi povečeval konkurenco v dobi elektrike in maloprodajnih sektorjih v Singapuru, naj bi po načrtih odprli v drugi polovici leta 2002. Zaradi krajevno omejenega trga bo na voljo še dodaten trg. Potrošniki bodo imeli izbiro nemotene dobave energije po nižjih cenah. Maloprodajni trg elektrike bo nadalje sproščen po fazah. Več potrošnikov bo imelo moč izbrati svojega dobavitelja elektrike. Poleg tega se bo nadaljevala ureditev monopolističnih poslov prenosa elektrike in prevoza plina. Urad trga za električno energijo Singapura (EMA – The Energy Market Authority of Singapore) je urad, odgovoren za uravnavanje industrije za elektriko in plin. Poleg tega EMA skrbi še za okrožne monopolne dobavitelje storitev hlajenja (2002 Economic Outlook).

2.5. Konkurenčnost singapurskega gospodarstva

Nekateri vidijo konkurenčnost države kot makroekonomski fenomen, ki je odvisen od spremenljivk, kot so devizni tečaj, obrestna mera in državni deficit. Številne države uživajo visok življenjski standard kljub minulemu ali sedanjemu proračunskemu deficitu, dvigovanju vrednosti valut in visokim obrestnim meram.

Nekateri menijo, da so naravna bogastva pomemben dejavnik pri določanju konkurenčnosti držav. Vendar povpraševanje po surovinah in njihove cene dosegajo vse nižje vrednosti. Industrija se preusmerja od težkih materialno intenzivnih produktov in procesov. Eden od razlogov za to so nove, visokotehnološke industrije. Producerske storitve dosegajo vse višji delež v vrednosti končnega produkta. Primarne surovine torej ne morejo služiti kot temelj za razvoj, kot to predlaga večina (zastarelih) razvojnih teorij. Ta sklep je ugoden za Singapur, ki nima na voljo obsežnih naravnih virov. V določenem pogledu ima država brez bogatih naravnih virov določeno prednost v gospodarskem razvoju. Lahko se namreč izogne skušnjavi, da bi se preveč zanašala na naravne prednosti.

Tabela 7: Prikaz celotnega gospodarstva Singapura v obdobju 1996–2001 (Economic Outlook, 2002)

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Nominalni BDP (v milijardah US\$)	90.9	94.5	82.2	82.6	92.7	85.6
Realni BDP (rast v %)	7.7	8.5	-0.1	6.9	10.3	-2.0
Potrošnja (rast v %)	10.1	5.8	-1.5	6.3	10.8	1.8
Zasebna potrošnja (rast v %)	8.1	5.5	-3.8	6.4	9.9	0.5
Državna potrošnja (rast v %)	19.3	7.1	8.0	6.1	14.0	6.6
Investicije (rast v %)	23.1	9.7	-6.1	-4.0	6.3	-4.6
Zasebne investicije (rast v %)	27.4	7.1	-9.4	-6.2	8.2	-7.5
Državne investicije (rast v %)	5.7	22.3	8.4	4.1	0.3	5.5
Tuje povpraševanje (rast v %)	7.6	7.5	-5.4	7.8	15.3	-7.3
Fiskalne in zunanje bilance						
Trgovinska bilanca (% od BDP)	2.4	1.1	18.1	13.6	12.5	15.0
Bilanca tekočega računa (% od BDP)	13.8	19.2	24.0	20.0	17.2	20.9
Bilanca kapitalsko-finančnega računa (% od BDP)	-9.8	-14.6	-25.8	-14.0	-11.9	-22.1
Kapitalski račun (neto, % od BDP)	-0.2	-0.2	-0.3	-0.2	-0.2	-0.2
Finančni račun (neto, % od BDP)	-9.7	-14.4	-25.5	-13.7	-11.7	-21.9
Gospodarski indikator						
BDP deflator (rast v %)	1.1	0.8	-1.8	-4.8	3.5	-1.9
ICŽP (rast v %)	1.4	2	-0.3	0.0	1.3	1.0
Stopnja brezposelnosti (v %)	2.0	1.8	3.2	3.5	3.1	3.3
Prebivalstvo (v milijonih)	3.7	3.8	3.9	4.0	4.0	4.1

Naraščajoča industrijska produkcija v razvitih državah je povzročila zmanjšanje zaposlenosti tako imenovanih modrih ovratnikov. Kot posledica tega postajajo stroški delovne sile vedno manj pomembni kot »primerjalni stroški« oziroma kot dejavnik konkurenčnosti.

Drucker (1986) postavlja hipotezo, da mora podjetje, sektor ali država v naslednjih 25 letih močno povečati produkcijo in hkrati zmanjšati zaposlenost modrih ovratnikov, če želi

(p)ostati konkurenčna. Nova in kritična ekonomska »enačba« torej pravi, da država, sektor ali podjetje, ki ohranitev zaposlenosti modrih ovratnikov postavlja pred mednarodno konkurenčnost, ki zahteva prestrukturiranje in zmanjšanje zaposlenosti modrih ovratnikov, kmalu ne bo imela ne produkcije ne delovnih mest. Konkurenčna sposobnost ob visokih plačah ne predstavlja le zelenega nacionalnega cilja, ampak je to tudi nujna pot, ki ji mora slediti država, če zeli doseči prosperiteto.

Raven in rast produktivnosti v neki družbi sta odvisni od vrste industrij in njihovih segmentov, kjer podjetja uspešno konkurirajo, in narave konkurenčnih prednosti, ki jih v njih dosegajo. Gospodarski napredek države dosegajo z izboljševanjem konkurenčnega položaja prek doseganja višjega reda konkurenčnih prednosti v obstoječih industrijah in prek razvijanja sposobnosti za uspešno konkuriranje v novih, predvsem visokotehnoloških segmentih in industrijah. Državam –to velja še posebno za majhne države, ki bi poskušale ohraniti vse sektorje oziroma širok spekter sektorjev – se bo zmanjšal nacionalni življenjski standard. Menjava, kjer izvoz iz produktivnejših industrij omogoča uvoz produktov, ki bi jih doma proizvajali z manjšo produktivnostjo, je bistvena za gospodarski napredek. Podjetja in industrije morajo izboljševati in razširjati svoje konkurenčne prednosti ali pa začnejo zaostajati. Doseg višjega reda konkurenčnih prednosti v enem sektorju pogosto prispeva k razvoju drugih. Proces seveda deluje tudi v nasprotni smeri. Visoka produktivnost podjetij in sektorjev v neki državi omogoča višji življenjski standard in rešuje družbene probleme, kot so zdravstveno in socialno varstvo, enakost možnosti in varstvo okolja. Rastoče gospodarstvo, ki omogoča tudi rast znanja, je sposobno uspešno konkurirati v novih, tehnološko zahtevnih industrijah in produktih. Tako lahko uspešneje absorbira delovno silo, ki se sprosti v procesu večanja produktivnosti v obstoječih dejavnostih.

Po opredelitvi The World Competitiveness Yearbook določajo svetovno konkurenčnost države naslednji faktorji (Jaklič, 1999, str. 35):

- Domače gospodarstvo (makroekonomske razmere)
- Internacionalizacija (udeležba države v mednarodni trgovini in mednarodnem pretoku kapitala)
- Vlada (prispevek vlade h konkurenčnosti države)
- Finančni sistem (finančni trgi in kakovost finančnih storitev)
- Infrastruktura (ustreznost infrastrukture)
- Management (inovativnost, dobičkonosnost in odgovornost managementa v podjetjih)
- Znanost in tehnologija (znanstvena in tehnološka sposobnost)
- Prebivalstvo (kakovost človeškega potenciala)

Vzdrževanje mednarodne konkurenčnosti je temeljno načelo njihove gospodarske filozofije, kar Singapur konstantno uvršča med vodilne konkurenčne države. Po WCY (World Competitiveness Yearbook) je na petem mestu najbolj konkurenčnih gospodarstev, medtem

ko ga GCR 2001–02 (Global Competitiveness Report) uvršča celo na četrtega. Rangiranje konkurenčnosti WCY temelji na štirih kategorijah, ki ocenjujejo gospodarsko, vladno in poslovno učinkovitost ter infrastrukturo. GCR rangira rast konkurenčnosti z analiziranjem stopnje, do katere imajo posamezna narodna gospodarstva na pravem mestu strukture, institucije in politike, ki omogočajo gospodarsko rast skozi srednjeročno obdobje.

V pogledu trenutne konkurenčnosti, ki meri pogoje določanja narodne proizvodne sposobnosti, je Singapur na desetem mestu. Rangiranje trenutne konkurenčnosti temelji na dveh komponentah, ki merita izumetničenost podjetniških operacij in strategij ter kakovost poslovnega okolja znotraj gospodarstva (MTI, 2003).

2.5.1. Vizija

Vizija ministrstva za trgovino in industrijo je, da Singapur v naslednjem desetletju postane napredno in globalno konkurenčno gospodarstvo, temelječe na znanju, s proizvodnjo in storitvami kot glavnimi gonilnimi silami rasti. Želijo si, da bi njihovo gospodarstvo temeljilo na znanju, konkurenca pa na intelektualnem kapitalu ter sposobnostih prevzemanja, obdelovanja in uporabe znanja. Imeti hočejo močno tehnološko sposobnost in dovezetno podjetniško kulturo, ki stremi h kreativnosti ter odgovornemu in dobremu poslovnemu občutku.

Da bi Singapur razvil svoje gospodarstvo v »knowledge-based economy« (KBE), bi moral postati svetu odprta družba, zanimiva talentom z vsega sveta, poleg tega pa bi moral biti povezan z drugimi svetovnimi krogi znanja. Potrebovali bi več singapurskih podjetnikov, ki so sposobni tvegati in so dobri inovatorji. S preostalimi talenti sveta bi lahko razvoj države v informacijski dobi premaknili naprej.

Proizvodnja bi s celotno proizvodno vrednostno verigo v ospredju morala ostati glavna komponenta gospodarstva, od raziskav, razvoja in designa do trženja in prodaje. Obenem bi se Singapur moral razvijati v vodilno središče storitev v Aziji z globalno usmerjenostjo in močnimi sposobnostmi tako v obstoječih, vodilnih storitvah kot tudi v novih, hitrorastočih.

Država bi morala svoja že tako uspešna partnerstva še izboljšati s tujimi multinacionalnimi korporacijami in krepitvijo domače sposobnosti ter ustvariti strateške povezave z regijo. Uspešne lokalne poslovne organizacije bi se morale razviti v prvovrstna svetovna podjetja. Delovna sila bi morala postati stroškovno konkurenčna, motivirana in visokoproduktivna, s prvovrstnimi svetovnimi sposobnostmi v poslovnem vodstvu, tehnologiji, inovacijah, proizvodnji in storitvah ter mednarodnem tržnem razvoju (MTI, 2003).

2.5.2. Izzivi gospodarstva, temelječega na znanju (KBE)

KBE je novo globalno gospodarsko okolje, ki ga zaznamujejo sledeče karakteristike:

1. Pomembnost talenta in izobrazbe
2. Inovacije in podjetništvo kot gonilni sili za rast gospodarstva
3. Spreobrnitev podjetij in industrije v skladu s svetovno konkurenco
4. Doživljenjsko učenje za možnost stalne zaposlitve
5. Nadgrajevanje z izboljšanimi proizvodnimi operacijami in inovativnimi storitvami
6. Vodeno finančno, uravnavano ogrožje za spodbujanje inovacij in tekmovalnosti

KBE pomeni izziv preživetja v novem gospodarskem okolju in se dotika vseh gospodarskih sektorjev. Podjetja, ki so v takšnem okolju globalno močno konkurenčna, lahko preživijo, vsa preostala pa bodo morala za obstoj v panogi preoblikovati poslovanje. Upoštevati je treba tako proizvodnjo in storitve kot tudi izvozno usmerjene in domače sektorje gospodarstva. Ti izzivi niso omejeni z industrijo visoke tehnologije in informacijsko-komunikacijskim sektorjem, čeprav so internet, elektronska trgovina in preostale tehnološko intenzivne industrije pomembne komponente.

Gospodarstvo napreduje skozi različne stopnje razvoja: od delovno intenzivnega se prek kapitalno intenzivnega razvije v intelektualno intenzivnega. Singapursko gospodarstvo prehaja v fazo, kjer sta znanje in intelektualni kapital vedno pomembnejša za ustvarjanje vrednosti. Zaradi povečanja stroškov za preskrbo s tradicionalnimi faktorji, potrebnimi za proizvodnjo, kot sta zemlja in delo, se bo srečalo z močno konkurenco. Nedotakljiva faktorja znanje in intelektualni kapital bosta tako priskrbela konkurenčno prednost in diferencirala državo od preostalih konkurentov (MTI, 2003).

2.5.3. Vključevanje KBE

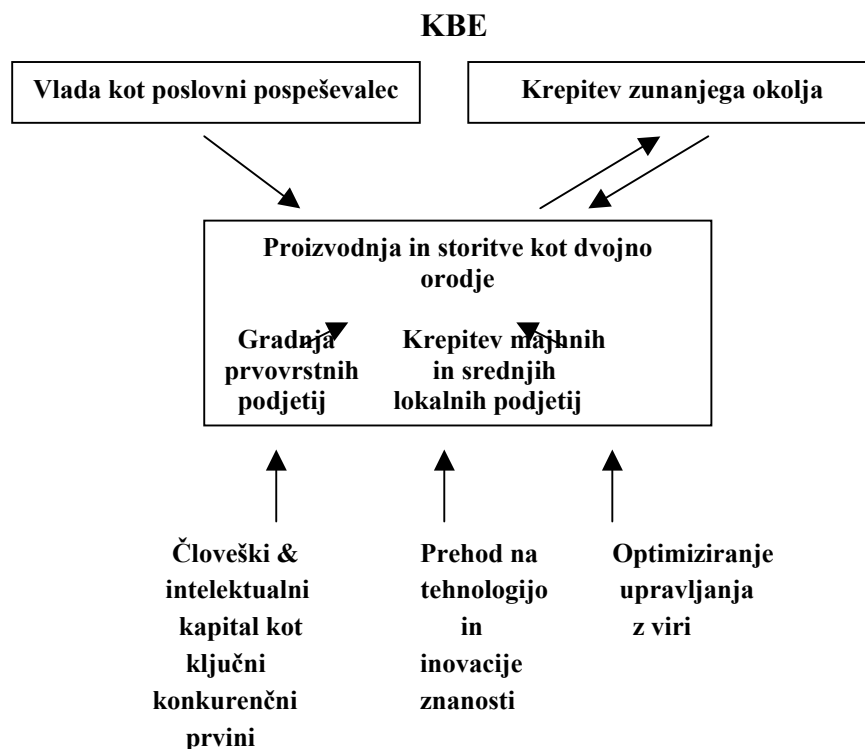
Večja konkurenca bo vodila v večje »mešanje« podjetij pod schumpeterskim pojmom o ustvarjalnem uničenju. Življenjski cikel proizvoda se krajša. Pojavljajo se novi poslovni modeli ter nove poti za doseganje trgov in kupcev, ki so tehnološko podprti, združujejo pa jih inovativni in kreativni talenti v podjetju. Posamezniki v nasprotju z velikimi podjetji lahko v velikem številu ustvarijo bogastvo in nove službe.

Delovna sila v ZDA odklanja pojem »služba za vse življenje«. Povprečna doba delovnega razmerja v istem podjetju se zmanjšuje. Ti trendi se bodo v prihodnosti prenesli tudi v bolj globalna okolja. Posledično bodo za vodstvo postajala pomembna vprašanja o mobilnosti delavcev in njihovi zvestobi (MTI, 2003).

2.5.4. Strategije Komiteja za konkurenčnost Singapura

Moč naglih tehnoloških sprememb bo v singapursko gospodarstvo prinesla nove izzive, s katerimi se bo treba takoj spoprijeti. Njihovo vizijo bodo v naslednjem desetletju dosegli z odločnim zasledovanjem osmih strategij, ki jih je oblikoval Komite za konkurenčnost Singapura (MTI, 2003).

Slika 9: Strategije tehnoloških sprememb singapurskega gospodarstva Komiteja za konkurenčnost Singapura (MTI, 2003)

2.5.4.1. Vlada kot poslovni pospeševalec

Vlada bo s preskrbovanjem profesionalnega poslovnega okolja še naprej igrala vodilno vlogo pri podpiranju zasebnega sektorja, kar vključuje solidne makroekonomske politike, dobro infrastrukturo in močno osredotočenost v razvoj, poleg tega pa bo izvajala še večjo fleksibilnost pri določanju pravil in predpisov.

2.5.4.2. Krepitev zunanjega okolja

Za dolgoročno rast in razvoj Singapura ostajajo gospodarske povezave z globalnimi trgi pglavitni faktor, še posebno kot vir gospodarske rasti, ki dopolnjuje domače gospodarstvo. Kljub temu bi Singapur moral povečati napore za razvoj močnega in elastičnega zunanjega okolja ter s tem premagati omejitve, ki jih predstavljajo različni viri. Tako bi izkoristili lokalne možnosti in možnosti na drugih območjih.

Singapur mora za doseg sposobnosti vodenja različnih delovnih operacij izboljšati spretnosti delavcev in podjetij. Ker imajo podjetja v Singapurju poslovanje razporejeno po širšem območju, morajo za krepitev vezi z domačim gospodarstvom povečati sposobnosti kritičnih elementov vrednostne verige.

2.5.4.3. Človeški in intelektualni kapital kot ključni konkurenčni prvini

S prehodom v gospodarstvo, ki temelji na inovativnosti in znanju, mora Singapur razviti najboljšo svetovno delovno silo s sposobnostmi v poslovanju, tehnologiji, inovacijah, proizvodnji in storitvah ter razvoju mednarodnih trgov. Te strategije zahtevajo združitev virov, zato ustanovili National Manpower Agency (NMA).

Da bi čim bolj povečali človeško znanje in njegovo uporabo ter ga izkoristili do potencialnega maksimuma, z začetki skozi šolanje in nadaljevanjem skozi delovno življenje, bo ministrstvo za šolstvo Singapur razvilo v državo, ki bo cenila šolstvo in učenje. To je nov državni plan za vzdrževanje rasti produktivnosti v naslednjih 10 letih.

S spodbujanjem vnovičnega vstopa gospodarsko nedejavnih ljudi v gospodarstvo želijo povečati stopnjo sodelovanja domače delovne sile, vendar zaradi premajhnega združevanja talentov in nizke stopnje rasti prebivalstva to ni zadosti. Talentom iz tujih držav je treba omogočiti lahek vstop v državo, jih sprejeti z naklonjenostjo in jim dovoliti nemoteno življenje in delo.

Potrebujejo tudi odlično skupino lokalnih podjetnikov, ki bi pomagali upravljati inovacijsko vodeno rast ter bi vlagali v nove poslovne priložnosti gospodarstva prihodnosti, temelječega na znanju.

2.5.4.4. Prehod na tehnologijo in inovacije znanosti

S tehnologijo kot ključnim konkurenčnim faktorjem ter skrajševanjem življenjskega cikla proizvodov mora Singapur za dopolnitev multionacionalno vodenega tehnološkega razvoja razviti znanstvene in tehnološke sposobnosti na področju znanosti.

Zaradi omejenih virov bi se morali napor za raziskave in razvoj osredotočiti na tista področja, na katerih je Singapur že ustvaril uspešno poslovanje in ki bodo na koncu najprimernejša za industrijo. Povečati bi morali povezave s preostalimi globalnimi tehnološkimi središči ter se za ustvarjanje novih poslov in rasti oklepati tudi inovacij.

Informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT) bo pri ustanovitvi poslov igrala vedno pomembnejšo vlogo. Morali bodo zgraditi močno ustanovo, ki bo temeljila na mnogoletnih raziskavah na področju IKT, ter tako postaviti Singapur kot središče informacijske tehnologije

v Aziji. Razviti bi morali še potrebno infrastrukturo ter tako pospešiti poslovanje in delo z doma.

2.5.4.5. Optimiziranje upravljanja z viri

Za optimizacijo upravljanja z viri Singapur uporablja strategijo privzemanja dvojnega pristopa maksimiranja učinkovite ponudbe (npr. poostrovanje uporabe in iskanje alternativnih virov) kot tudi minimizacije učinkovitega povpraševanja (npr. začetek uporabe tehnik za varčevanje z viri ter rekonstrukcijski delovni procesi). Vrednotenje trga se kot dodatek uporablja za optimizacijo alokacije in uporabe redkih virov.

2.5.4.6. Proizvodne storitve kot dvojno orodje

Proizvodni in storitveni sektor se bosta še naprej razvijala kot orodji rasti gospodarstva. Ta strategija pomaga razporediti njihovo odvisnost od kateregakoli posameznega sektorja ali trga ter tako zmanjšati ranljivost in priskrbeti širšo in bolj elastično gospodarsko osnovo, prispeva pa tudi k dopolnjevanju medproizvodnih in storitvenih dejavnosti.

2.5.4.7. Proizvodnja

Singapur bi se moral pozicionirati kot prvi na svojem področju, ki naj bi po regionalni krizi nadaljeval visoko rast. Odbor za gospodarski razvoj (OGR) bo nadaljeval privlačenje investicij na visokorastočih področjih ter področjih z visoko dodano vrednostjo. Tako bodo industrijam pomagali obogatiti in razviti celotno proizvodno vrednostno verigo, z osredotočenjem na elektroniki, kemikalijah, življenjskih vedah in inženirskih skupinah. Znotraj posamezne skupine bodo spodbudili uravnoteženo mešanico proizvodnih dejavnosti, da bi dosegli večjo elastičnost. OGR bo nadaljeval razvijanje že obstoječih industrij ter tako ohranil njihovo konkurenčnost in razvoj novih industrij.

2.5.4.8. Gradnja prvovrstnih podjetij

Svetovne multinacionalne korporacije (MK) so bile in bodo ključni nosilec gospodarske rasti Singapura. Da bi dodali globino in elastičnost ekonomiji, bi morali z različnimi načrtnimi sredstvi razviti svoja prvovrstna podjetja kot dodaten vir gospodarske rasti. Vlada bi morala ob pomoči že obstoječih javnih podjetij takoj začeti proces gradnje prvovrstnih podjetij. Tako bi povečevala njihovo velikost in z novimi viri njihovo kakovost. Željo po spreobrnitvi v prvovrstno podjetje bi morala imeti tudi zasebna lokalna podjetja.

2.5.4.9. Krepitev temeljev majhnih in srednje velikih lokalnih podjetij

Zato da bi bila manjša podjetja v primerjavi z ostro konkurenco močnejša, mora Singapur razviti sposobnosti lokalnih podjetij. Ta bi morala z zanašanjem na mnenja zunanjih

strokovnjakov združiti vire za doseg sinergije in ekonomije obsega. Tako bi dvignila profesionalne standarde, razvila svoje blagovne znamke in proizvode skozi inovacije in tehnologijo ter obnovila procese.

Ker lokalna podjetja predstavljajo velik del gospodarstva, bi jim morali omogočiti učinkovitost in izkoriščenost njihovih omejenih virov. Takšno vodenje bi jim omogočilo dvig na gospodarski lestvici in prikazalo njihov maksimalni potencial (MTI, 2003).

3. USTVARJANJE SINGAPURSKEGA GOSPODARSTVA, TEMELJEČEGA NA ZNANJU

3.1. Cilj

Ustanovitev odbora za nacionalno znanost in tehnologijo leta 1991 je pomenila mejnik v premišljeni vladni politiki pospeševanja razvoja znanosti in tehnologije (Z&T). Dosežki Z&T so od takrat močno napredovali, z rastjo bruto stroškov za raziskave in razvoj (R&R) s 757 milijonov singapurskih dolarjev leta 1991 na tri milijarde leta 2000. Proizvodnja se je po vrednostni verigi še naprej dvigovala v bolj visoko tehnološko in temelječo na znanju. Podpora za dosežke na področju Z&T je rastoč in obsežen izobraževalni sistem, ki je sčasoma izboljšal spretnostno naravnost singapurske delovne sile. Vse to kaže premik Singapura na naslednjo stopnjo razvoja gospodarstva, temelječega na znanju.

3.2. »Knowledge based economy« (KBE)

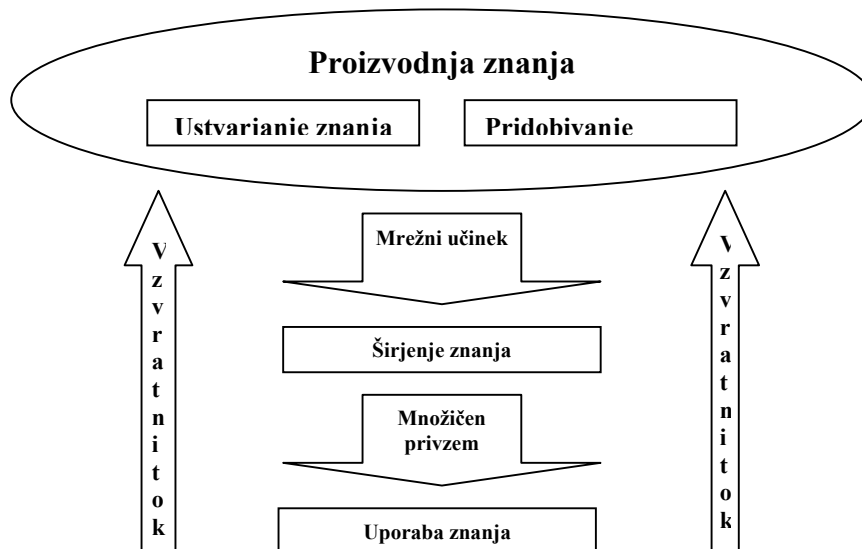
Še danes ni veljavne definicije, kaj KBE sploh je. Vendar pa obstaja neko soglasje, ki izraža sposobnost nenehnih inovacij skozi dostopanja, procese, uporabe in ustvarjanja znanja. Te ključne karakteristike zelo dobro povzema APEC:

»KBE je gospodarstvo, v katerem so proizvodnja, dobava in uporaba znanja poglobitni nosilci rasti, ustvarjanja bogastva in zaposlenosti v vseh industrijah.«

Ta definicija zavzema ključna vidika, potrebna za postavitve KBE. Najprej moramo razumeti »proizvodnjo, dobavo in uporabo znanja« v Singapuru, to pa nam dopušča pridobiti sistematični pregled nad sposobnostmi singapurskega KBE. Nato je treba ugotoviti, kako dejavnosti, povezane z znanjem, pripomorejo k gospodarstvu, potem ko se razvijejo v »poglobitne nosilce rasti, ustvarjanja bogastva in zaposlenosti v vseh industrijah«.

Ker se singapursko gospodarstvo še vedno razvija, se ne more več zanašati na akumulacijo kapitala in dela za vzdrževanje gospodarske rasti. Singapur mora svoj KBE še naprej razvijati in za nadaljevanje rasti izhajati iz proizvodnje, širjenja znanja in njegove uporabe. Povezave med intelektualnimi sposobnostmi, ki jih je ugotovila raziskava APEC, so prikazane na sliki 10.

Slika 10: Shema sposobnosti GTZ v Singapuru leta 2002 (Economic Survey of Singapore, 2002)

3.3. Ustvarjanje znanja in njegova pridobitev

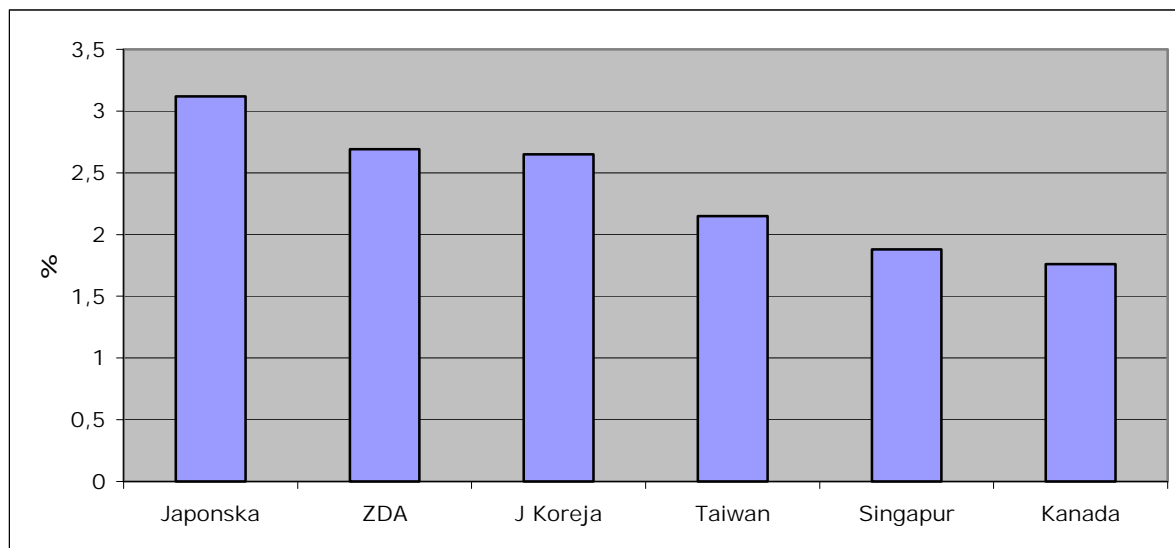
Ustvarjanje znanja je poglavitni nosilec rasti KBE, saj zagotavlja nove poti za povečanje učinkovitosti v proizvodnji dobrin in storitev. Ponavadi so bili glavni viri ustvarjanja znanja razvite države. Alternativna pot, ki so jo uporabljale manj razvite države, je bilo pridobivanje znanja iz razvitih držav. Singapur se še vedno najbolj zanaša na premestitve znanja prek privlačnosti multinacionalnih podjetij in tujih talentov, vendar je s poudarkom na znanosti in tehnologiji leta 1990 začel graditi sistematično sposobnost ustvarjanja znanja. Zato je za ugotavljanje obsega znanja v Singapuru treba gledati tako ustvarjanje znanja kot tudi sposobnost njegove pridobitve.

3.3.1. Ustvarjanje znanja

Singapur je v zadnjih 10 letih zelo napredoval v razvoju močnejše osnove za ustvarjanje znanja. Raven stroškov za R&R in raziskovalce je s prilagoditvijo majhnemu gospodarstvu in prebivalstvu že dosegla obstoječo raven razvitih KBE, vendar pa še vedno obstaja znatna vrzel med outputom R&R Singapura in naprednejšimi KBE.

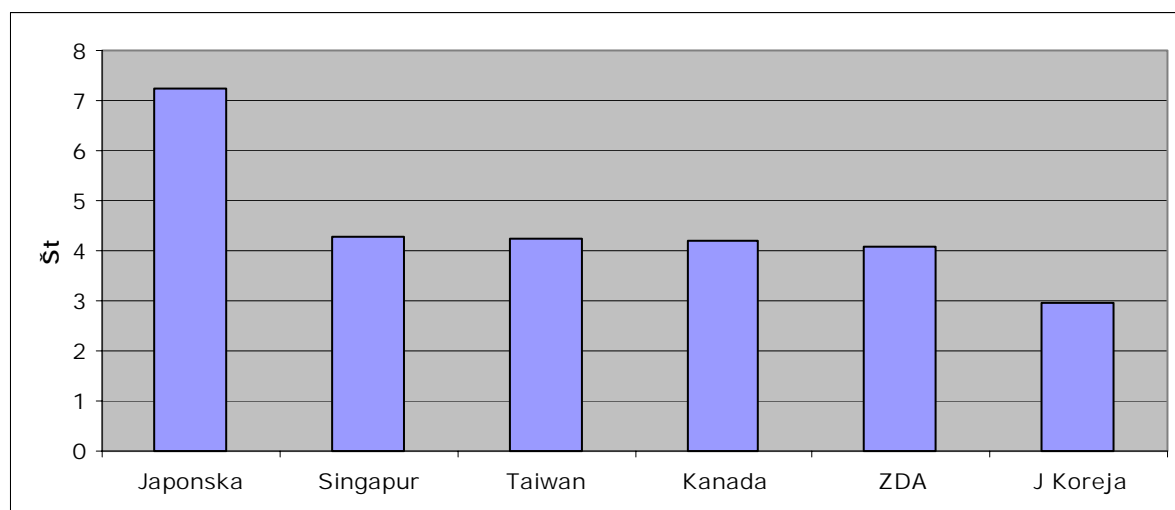
Stroški Singapura za R&R, izraženi kot odstotek od BDP, so z 0,9 odstotka leta 1990 narasli na 1,9 odstotka v letu 2000. To kaže na pomemben napredek države v ustvarjanju osnov za R&R. Slika 9 prikazuje, da se država lahko primerja s Tajvanom in Kanado, vendar pa za skoraj odstotno točko zaostaja za ZDA, Japonsko in Korejo (MTI, 2002).

Slika 9: Stroški Singapura za R&R leta 2000 kot odstotek BDP (Economic Survey of Singapore, 2002)

Slika 10 prikazuje število raziskovalcev na 1000 prebivalcev v izbranih državah. V tem primeru je Singapur veliko višje kot Koreja in se lahko primerja z ZDA, Kanado in Tajvanom (MTI, 2002).

Slika 10: Število raziskovalcev na tisoč prebivalcev v Singapurju leta 2000 (Economic Survey of Singapore, 2002)

3.3.2. Pridobitev znanja

Singapursko KBE označuje velika sposobnost pridobivanja znanja kot posledica podjetniške politike privlačevanja multinacionalnih podjetij, odprtega poslovnega okolja kot tudi odlične infrastrukture informacijske in komunikacijske tehnologije. Glede na trenutne kazalce bo pridobivanje znanja v Singapuru še naprej naraščalo ter ostalo poglavitni vir za nova znanja.

Singapur se še naprej razvija kot glavno središče za postavitev delovnih štabov ter poslovnih prostorov podjetij. Število takšnih ureditev se je z 19 v letu 1990 povečalo na 274 v letu 2000, kar veča sposobnost pridobivanja znanja Singapura, saj tja prihajajo najboljše izkušnje kot tudi zavedanje o novih tehnologijah, ki se pojavljajo po svetu (MTI, 2002).

Sektor intelektualno intenzivnih poslovnih storitev je z 1,1 milijarde singapurskih dolarjev v letu 1990 narasel na 4,7 milijarde v letu 2000. Ugledna podjetja intelektualno intenzivnih poslovnih storitev, kot so McKinsey, KPMG in Reuters, so skozi leta povečala svojo navzočnost v Singapuru. Lokalna podjetja so zaradi nagle in širše razpršenosti globalno inovativnih praks v vsem gospodarstvu povečala uporabo intelektualno intenzivnih storitev (MTI, 2002).

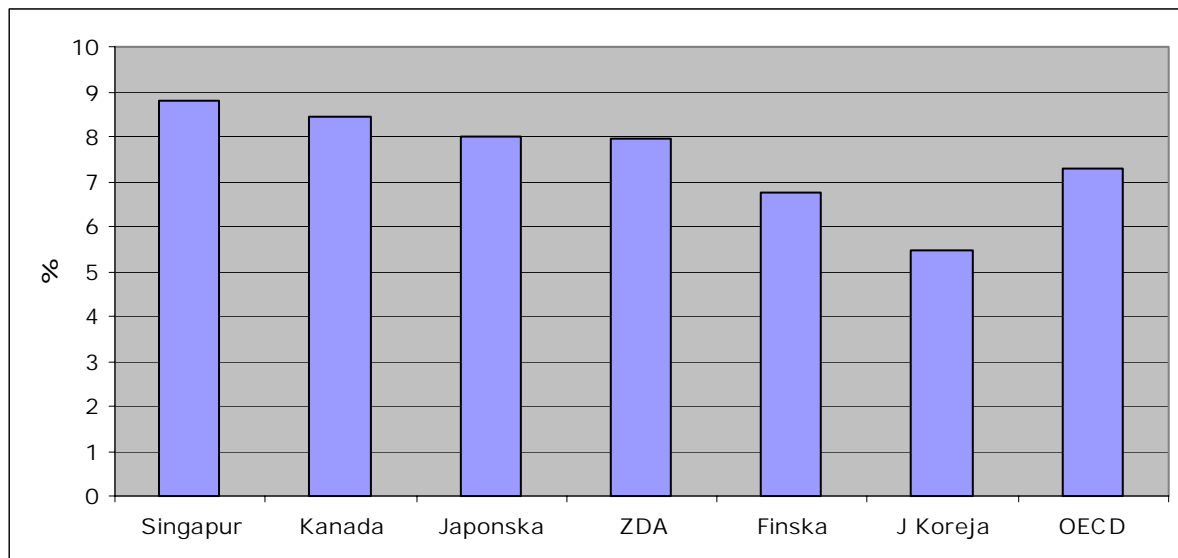
3.4. Širjenje znanja

Revolucija v informacijski in komunikacijski tehnologiji je močno razširila meje možnosti za KBE z omogočanjem širjenja obstoječega in novega znanja s še večjo hitrostjo, v večjem obsegu in z nizkimi stroški. Poleg tega je koristnost intelektualno podprtih proizvodov posledica mrežnega gospodarstva, saj postanejo veliko uporabnejši s povečanjem uporabniške baze.

Z državnim poudarkom na informacijski in komunikacijski tehnološki infrastrukturi in izobrazbi je Singapur močno napredoval pri povečanju sposobnosti širjenja znanja, vendar ga pred dosego najvišjih svetovnih standardov še vedno čaka dolga pot. Posvetiti se mora dvema ključnima področjema. Prvotno je pomembno širjenje državnega izobraževalnega profila, kar je dolgoročen proces, ki se lahko dogaja le vzdolž demografskih sprememb. Po aprilski liberalizaciji telekomunikacijskega sektorja leta 2000 so padle cene informacijske in komunikacijske tehnologije, vendar so cene po mednarodnih standardih še vedno ostale visoke. To na drugi strani nakazuje nadaljnje možnosti za pridobitve učinkovitosti znotraj sektorja informacijske in komunikacijske tehnologije.

Slika 11 prikazuje stroške Singapura za IKT od BDP v višini 8,8 odstotka leta 1999 oziroma 8,4 odstotka leta 2000. To je višje od 8,0 odstotka na Japonskem in 7,9 odstotka v ZDA. Posledica vzdrževanja poudarka na IKT skozi leta je, da ima eno izmed najboljših IKT infrastruktur na svetu, kar so prikazala tudi poročila WCY in GCR (MTI, 2002).

Slika 11: Stroški za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo kot odstotek od BDP v Singapuru leta 1999 (Economic Survey of Singapore, 2002)

Stroški uporabe IKT so v Singapuru za 30 odstotkov višji kot v ZDA. Posledično je raziskava IDA (Infocomm Development of Singapore) o stroških podjetij za IKT poudarila, da so največja ovira za postavitve informacijskega sistema na delovno mesto (Economic Survey of Singapore, 2002).

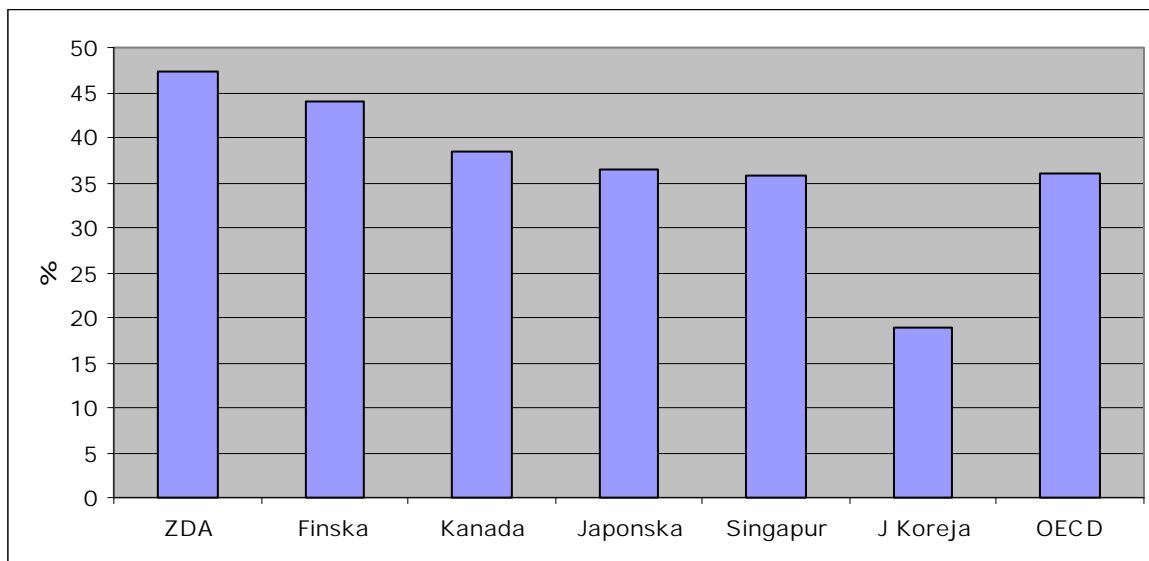
3.5. Uporaba znanja

Gospodarske koristi širjenja znanja so opazne, ko ga delovna sila začne sprejemati in uporabljati v proizvodnji izdelkov in storitev. Stalni tok tehnološkega napredka in napredka KBE skrči proizvodne cikle in pospeši razvrednotenje človeškega kapitala, tako da uporaba znanja postane še bolj kritična. Tržne koristi uporabe znanja bodo priskrbele vzvratni tok vsem tistim, ki ga ustvarjajo, in jim tako kazale poti za nove inovacije.

Po uporabi znanja je Singapur v primerjavi z naprednimi KBE še vedno v razvoju. Podjetništvo je njegova najšibkejša točka znotraj sposobnosti uporabe znanja, zato bodo potrebni dodatni napor, poleg tega pa morajo izboljšati tudi programe na področju visokošolske izobrazbe.

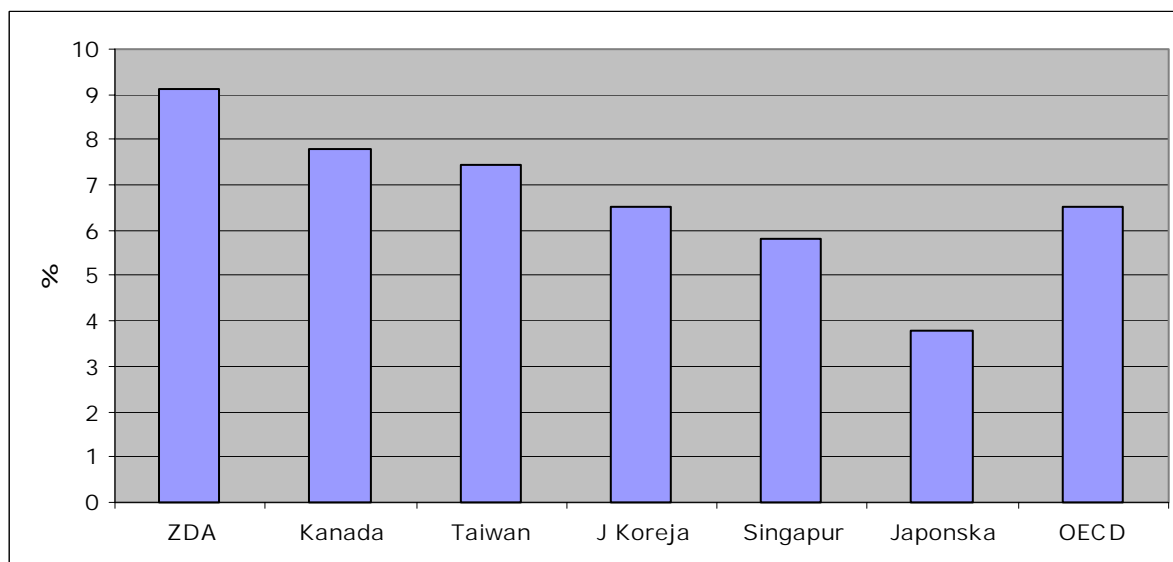
Slika 12 prikazuje, da intelektualna delovna sila predstavlja 36 odstotkov delovne sile Singapura v primerjavi s 47 odstotki v ZDA, 36 odstotki na Japonskem in 18 odstotki v Koreji. Na tej ravni se Singapur lahko primerja z najrazvitejšimi državami (Economic Survey of Singapore, 2002).

Slika 12: Intelektualna delovna sila kot odstotek delovne sile v Singapuru leta 2000
(Economic Survey of Singapore, 2002)

WCY je ena izmed mnogo raziskav, ki prikazuje pomanjkanje podjetnosti v Singapuru. Slika 13 povzema stanje države v primerjavi s preostalimi KBE. Raziskave kažejo na znaten zaostanek za ZDA in Kanado.

Slika 13: Ocenjevanje podjetništva nekaterih višjerazvitih držav leta 2002 (Economic Survey of Singapore, 2002)

Velikost singapurskega KBE je mogoče oceniti na podlagi dodane vrednosti industrij, temelječih na znanju (ITZ). Skupen prispevek k BDP od ITZ se je med letoma 1983 in 2001 z

49-odstotnega deleža povečal na 57-odstotnega. Za primerjavo lahko omenimo, da so ti sektorji znašali približno polovico celotne dodane vrednosti v Avstraliji, EU in ZDA.

V proizvodnem sektorju je odbor za gospodarski razvoj Singapura industrijo dvigoval po vrednostni verigi na bolj intelektualno intenzivna in visokotehnološka področja, kar kljub izboljševanju delovne sile in zmanjševanju kapitalnih virov omogoča gospodarsko rast. Med letoma 1980 in 2000 je doživel nagel prehod tehnološkega profila proizvodnih temeljev skozi tehnološko tranzicijo. Delež visokih in srednje visokih tehnoloških izvozov se je z 38 odstotkov celotnega izvoza leta 1980 povečal na 84 odstotkov leta 2000. Povprečna rast proizvodne produktivnosti se je s 5,5 odstotka na leto v obdobju 1986–1990 dvignila na 7,2 odstotka na leto v obdobju 1991–95. Visoka rast produktivnosti je ostajala na povprečnih 7,8 odstotka na leto v obdobju 1996–2000. To lahko pripišemo visoki ravni kapitalnih investicij in celotnemu faktorju produktivnosti, medtem ko so proizvodni temelji postali tehnološko intenzivnejši.

V procesu nadgrajevanja proizvodnega temelja se je Singapur specializiral v kar nekaj vejah industrije. Na primer delež elektronske industrije je od prispevanih 18 odstotkov dodane vrednosti proizvodnje leta 1983 narasel na 48 odstotkov leta 2000, vendar pa je na drugi strani postalo gospodarstvo bolj ranljivo pred cikličnim nihanjem sektorjev. Za močnejše gospodarstvo je treba zgraditi nove proizvodne stebre. Za področja, na katera bi se lahko premaknil Singapur, so predlagali dejavnosti z visoko dodano vrednostjo, ki bi zahtevala razširitev in poglobitev intelektualnih sposobnosti.

Na področju storitvenega sektorja so kot segmente z možnostjo rasti predlagali izobrazbene in zdravstvene storitve, turizem, finančne, tržne, logistične in profesionalne storitve. Ti segmenti trenutno predstavljajo 24 odstotkov BDP. Njihov delež v BDP naj bi po načrtih narasel na 29 do 32 odstotkov v letu 2012, če bi jim uspelo izvesti 7,3- do 8,7-odstotno letno rast dodane vrednosti.

Zato da bi analizirali vpliv povečanega premika intelektualno podprte proizvodnje (IPP) na odraz gospodarstva, bi lahko uporabili Input-Output tabele. Multiplikator dodane vrednosti za posamezni sektor je pokazatelj zneska dodane vrednosti, proizvedenega direktno in indirektno (kot vmesna dobrina v drugi proizvodnji) zaradi prodaje ene enote proizvodnega outputa končni potrošnji. Output multiplikator izraža potrebni direktni in indirektni output, potreben za zadovoljitev ene enote prodaje končnemu povpraševanju. Razmerje med multiplikatorjem dodane vrednosti in output multiplikatorjem je obseg celotne »produktivnosti« za vsak posamezni sektor. Delež outputa prispeva k dodani vrednosti, ki jo proizvede sektor.

IPP imajo izrazito višjo produktivnost kot ne-IPP. Med letoma 1990 in 1995 se je razlika v produktivnosti med njima se bolj povečala, čeprav so se merjenja produktivnosti v obeh segmentih skozi omenjeno obdobje izboljšala. Medtem ko primerjava še ni dokončna, lahko

odločno pričakujemo, da bodo IPP imele še večje koristi od razpoložljivosti novih tehnologij in znanja.

Razlika v produktivnosti med IPP in ne-IPP naj bi se v prihodnjih letih zaradi revolucije informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) še bolj povečala. Po mnenju Svetovne banke so tri pogloblitve spremembe IKT sledeče:

- a) **Pojav proizvodnih kategorij z mrežnim gospodarstvom in nizkimi mejnimi stroški razdelitve.** Klasičen primer je uporaba softwara, saj se njegova korist in prenosljivost povečata ob pogostejši človeški uporabi (mrežno gospodarstvo) in je poceni za elektronsko prodajo. To je podjetjem, kot je Microsoft, omogočilo gospodarski razvoj z utrditvijo in večanjem tržnega deleža, nižanjem stroškov na enoto in večanjem profitne marže.
- b) **Integracija inventarnih podatkovnih sistemov.** Integracija omogoča večjo optimizacijo in občutljivost v horizontalni in vertikalni dobavni verigi tako v podjetju kot tudi med njimi.
- c) **Množična prilagoditev proizvodov in storitev.** To je mogoče doseči z vmesnimi dopolnjujočimi se podatki in izboljšavami v sposobnostih pridobivanja podatkov. Še posebno sposobnost priredbe storitev v velikem obsegu ima možnost vnovične rasti produktivnosti storitev. Od tod bi izhajale gospodarske koristi investiranja v sisteme IKT za vodstvo stikov s kupci, trženje in elektronske storitve, vendar pa je lahko rast produktivnosti v storitvah tudi posledica nihanja navzgor v poglobljanju kapitala.

3.6. Konkurenčnost intelektualno podprtega gospodarstva Singapura (IPG)

Ta del ocenjuje mednarodno konkurenčnost Singapura glede na sposobnosti IPG. Primerjalni kazalci, ki ga primerjajo z drugimi državami OECD, so vpisani v tabeli 8.

Tabela 8: Seznam primerjalnih kazalcev za konkurenčnost IPG (MTI, 2002)

Ustvarjanje znanja	Pridobivanje znanja
Bruto strošek za R&R (% od BDP)	Uvoz tehnologije po plačilni bilanci (% od celotnega izvoza)
Raziskovalci na prebivalca	FDI (% od BDP)
Ameriški patenti na prebivalca	Dodana vrednost poslovnih storitev (% od BDP)
Širjenje znanja	Uporaba znanja
Strošek IKT (% od BDP)	Odstotek delovne sile z univerzitetno izobrazbo
Možnost dostopa do interneta	Odstotek intelektualne delovne sile
Odstotek delovne sile z vsaj srednješolsko izobrazbo	Ocena podjetništva, ki jo je opravil World Competitiveness Yearbook

Indeks za posamezno intelektualno sposobnost je sestavljen iz kazalcev, kjer je bil za bazni indeks postavljen povprečni OECD-kazalec. Ti indeksi so prikazani v tabeli 9.

Tabela 9: Sestavljeni indeksi za izbrane države leta 2000 (MTI, 2002)

	OECD	Singapur	ZDA	Japonska	Koreja
Indeks ustvarjanja znanja	1.00	1.03	1.69	1.96	0.98
Indeks pridobivanja znanja	1.00	1.49	0.86	0.65	0.98
Indeks širjenja znanja	1.00	1.05	1.24	1.35	0.77
Indeks uporabe znanja	1.00	0.93	1.52	0.96	0.90

Z indeksom ustvarjanja znanja 1.03 je Singapur enakovreden povprečju OECD. Med državami OECD so le nekatere postale uspešne in inovativne, in sicer ZDA, Japonska in Švedska. Večina držav, med katere spada tudi Singapur, šele razvija svoja področja znanja.

Za izboljšanje KBE se Singapur v prvi vrsti zanaša na svoje sposobnostmi pridobitve znanja. Indeks pridobivanja znanja 1.49 je drugi najvišji v primerjavi z državami OECD in zaostaja le za Irsko. Irska in Singapur sta bila zaradi znatne navzočnosti multinacionalnih podjetij v gospodarstvu sposobna prevzeti izjemno veliko tuje tehnologije. Ameriški in japonski indeks sta majhna, saj sta prav ti gospodarstvi največji proizvajalki znanja v svetu, kar je tudi razlog za njuno nizko odvisnost od tujih virov znanja.

Singapur ima z vrednostjo indeksa širjenja znanja 1.05 primerljiv rezultat z državami OECD. Čeprav ima v primerjavi z mnogo preostalimi razvitimi državami močnejši poudarek na politiki infrastrukture IKT, je njegova ocena nekoliko višja od povprečja držav OECD zaradi kasnejše liberalizacije IKT-sektorja v primerjavi z OECD kot tudi zaradi šibkejšega izobraževalnega profila.

Singapur je v pogledu uporabe znanja že skoraj ujel države OECD, kar se odraža v njegovem indeksu 0.93. Največji napredek je bil narejen na področju izobraževanja, ki se sedaj približuje najvišjemu svetovnemu standardu, vendar pa se ta raven blaži z nizko stopnjo podjetništva.

3.7. Singapursko GTZ danes

Del gospodarstva, ki temelji na znanju, je v večini konkurenčen državam OECD, vendar se je Singapur doslej največ zanašal na pridobivanje znanja kot vir konkurenčne prednosti pri vodenju KBE. V naslednjem koraku bo moral za ohranitev gospodarske rasti pozicionirati nacionalne politike in tako začeti širiti KBE na veliko širšem temelju. Pregled singapurskega KBE je treba izpostaviti tri posebna področja, ki bodo zahtevala večji poudarek.

Državni inovacijski sistem. Kakovost in vrsta inovacijskega sistema, ki ga trenutno uporablja Singapur, bosta določala, ali lahko najboljše izkoristi vire, namenjene R&R. Doslej je agencija za znanost, tehnologijo in razvoj (A*STAR) aktivno ustvarjala bližje povezave med javnim sektorjem R&R in proizvodnim razvojem ter promovirala ustvarjanje, lastništvo in izkoriščanje intelektualnega kapitala v raziskovalnih ustanovah. Nedavni napredki vključujejo povečanje skupnih, sodelujočih projektov R&R s proizvodnjo kot tudi ustanovitvijo zasebene družbe z omejeno odgovornostjo, »izkoriščanje tehnologije« za centralno vodenje in komercializacijo intelektualne lastnine, ustvarjene v raziskovalnih ustanovah.

Komercializacija novega znanja. Da bi Singapur maksimiziral komercializacijo novega znanja, bi potreboval podjetnike, ki bi ustvarjali nove poslovne modele, ter pozval obstoječa podjetja k inovativnosti. Predlagali so obširne serije pobud za izboljšanje podjetništva. Ključni predlogi vključujejo dopustitev večje kreativnosti v izobraževalnem sistemu, privabljanje tujih podjetnikov v Singapur kot »mentorje«, razvoj tveganega kapitalnega trga kot tudi spreobrnitev pravnega okolja, ki bi prispeval k olajševanju ustanovitev podjetij.

Izobraževanje in urjenje delovne sile. Krepitev delovne sile Singapura je za njegov razvoj kot KBE temeljna naloga, saj je to ključna determinanta vseh štirih sposobnosti znanja. Na tem področju so predlagali velik načrt za povečevanje razvojnih sposobnosti izobraževalnega sistema. Posledica bi bil trivrstni sistem univerzitet, ki bi priskrbel obširnejši višjeizobrazbeni temelj kot tudi specializirane niše. Poleg tega bo privlačenje multionacionalnih podjetij, da v Singapur postavijo orodja za urjenje delovne sile, vodilo v širjenje organizacijskega in tehnološkega znanja (MTI, 2003).

4. SKLEP

Singapur je majhna otoška država z le 682 kvadratnimi kilometri površine, katere največji del je poseljen, in pri takšni gostoti prebivalstva ima le malo naravnih bogastev. Prebivalstva, mlajšega od 30 let, je 43 odstotkov, kar predstavlja mlado in zdravo delovno silo, sposobno sprejemati nove gospodarske izzive, povezane z nenehno prihajajočimi gospodarskimi trendi. Že od prvih začetkov je Singapur privabljal mnogo imigrantov, ki so uporabili ugodno lokacijo, dobre gospodarske razmere in mirno življenje v svojo korist. Tako sta se začela množično trgovanje in razvijanje novega, močnega gospodarstva. Zaradi majhnosti države in pomanjkanja naravnih virov so postale človeške sposobnosti najdragocenejši vir, čemur je sledil velik poudarek na izobraževanju. Čeprav se je delež delovne sile z univerzitetno izobrazbo v desetletnem obdobju enakomerno povečeval, še vedno zaostajajo za razvitimi državami, zato bodo potrebni še večji napor pri visokem izobraževanju. Singapur spada med države z najvišjim življenjskim standardom, prvovrstnimi zdravstvenimi storitvami, izvrstno izobrazbo in varnim okoljem. Njegova pomanjkljivost so le naravna bogastva, ki jih skoraj ni.

Velik pomen zato lahko pripišemo njegovi naravni legi, razumevanju tržnega ekonomskega sistema in vključenosti v mednarodno trženje.

Struktura gospodarstva v Singapuru se je v drugi polovici 20. stoletja spreminjala predvsem na račun zmanjševanja industrijskega sektorja in večanja sektorja storitev. Kmetijski sektor je bil zaradi pomanjkanja naravnih bogastev vedno minimalen, medtem ko sta industrijski in storitveni sektor sestavljala celotno gospodarstvo. Slednji danes predstavlja pomemben moderen segment na področju financ, zavarovanja, nepremičninskih in poslovnih storitev, transporta, komunikacij, trgovine, hotelov ipd. Industrijski sektor je pomembnejšo vlogo igral v preteklosti, predvsem na področju proizvodnje. Kljub močnemu gospodarstvu je Singapur proti koncu devetdesetih let občutil azijsko finančno krizo ter kasneje še globalno recesijo in nagel padec povpraševanja v tehnološkem sektorju. Prav slednji dogodek je sprožil vladno spodbudo gospodarstva na področju inovacij in »knowledge-based economy«. Azijska gospodarska kriza je močno ogrozila singapursko gospodarstvo, zato so bili potrebni novi premiki, namenjeni njegovemu izboljšanju.

Ekonomsko gospodarstvo Singapura lahko razporedimo v različne razvojne faze, ki so vsaka posebej zaznamovale njegov razvoj s številnimi ključnimi strategijami in razvijajočimi se politikami. Razvoj med letoma 1960 in 1964 je bil usmerjen v povečevanje industrijskega know-howa in domačega kapitala ter v zniževanje stopnje brezposelnosti. V drugi polovici šestdesetih in sedemdesetih let so se spopadali z ogroženostjo tradicionalne vloge kot glavnega trgovskega središča njihove regije ter možnostjo vnovičnega porasta stopnje brezposelnosti. Zato so se usmerili proti industrializaciji gospodarstva, s poudarkom na privabljanju tujih investorjev ter razvoja proizvodnega in finančnega sektorja. Kot razvojno strategijo so uporabili še poddržavljenje podjetij na tistih področjih, kjer je zasebnemu sektorju primanjkovalo kapitala in strokovnega znanja. Med letoma 1979 in 1985 so bile potrebne spremembe na področju trga dela, kjer je bil največji poudarek na izobraževanju in učinkovitejši uporabi dela. Razvoj med letoma 1986 in 1998 so zaznamovale predvsem tehnološke spremembe, saj je gospodarstvo iz faze zrelosti prešlo v fazo upadanja s počasnejšo gospodarsko rastjo. Poleg tehnologije, ki je bila v tem obdobju na zelo nizki ravni, je gospodarstvo slabšala še močna konkurenca razvitih in tudi nerazvitih držav. Obdobje po letu 1998 je bilo močno prizadeto zaradi azijske krize in kasneje še svetovne recesije. Zmanjšati so morali poslovne stroške, vlada pa je z denarno pomočjo pomagala tako prebivalcem kot tudi domačim podjetjem. V prihodnosti so za izboljšanje gospodarstva potrebne marsikatero izboljšave na različnih področjih, tako vladne politike kot tudi podjetništva, inovacij, človeškega kapitala, proizvodnega in storitvenega sektorja, produktivnosti in drugih. Le tako bi se Singapur lahko normalno popeljal v naslednji dve desetletji.

Dve gospodarski krizi sta v letih 1998 in 2001 povzročili negativne učinke na kazalce gospodarske dejavnosti. Realna stopnja rasti BDP je bila v letih 1998 in 2001 negativna in je med letoma 1997 in 2001 v povprečju znašala 4,6 odstotka. Predvsem je mogoče opaziti

pozitivni učinek pri stopnjah inflacije, ki so po letu 1973 drastično upadle iz dvoštevilčnih mest na enoštevila. Danes prevladuje zelo nizka inflacija, h kateri so prispevali dvig vrednosti singapurskega dolarja, restriktivna monetarna in fiskalna politika ter zmanjšana domača kupna moč. Poslabšanje zunanjega okolja je leta 2001 prizadelo tudi trg delovne sile. Zaposlovanje v proizvodni industriji je doživelo hud padec, vendar je bil ta olajšan z rastjo zaposlovanja v storitvenem sektorju. Konec leta 2001 je 4,7-odstotna brezposelnost dosegla najvišjo stopnjo v zadnjih 15 letih. Nadalje so svetovne recesije vplivale tudi na padec singapurskega dolarja v primerjavi z ameriškim. Leta 2001 si je domača valuta nekoliko opomogla in se v mesecih pred 11. septembrom še bolj dvignila, vendar je proti koncu istega leta začela znova izgubljati vrednost. Ne glede na slabe gospodarske razmere so proizvodnemu sektorju namenili veliko tujih virov, s čimer naj bi ustvarili veliko delovnih mest in povečali dodano vrednost. Prav tuje naložbe so bile izjemnega pomena za Singapur, usmerjene pa so bile predvsem v prednostne dejavnosti, ki so se usklajevale s spreminjajočimi potrebami gospodarstva. Spremembe v gospodarstvu so povzročile padec v zunanji trgovini države, k čemur je močno vplival tudi prebrat v globalnem elektronskem povpraševanju.

Singapur je uvrščen med najbolj konkurenčna svetovna gospodarstva, vendar različne organizacije rangirajo konkurenčnost po različnih kategorijah. V prihodnosti si želijo njegovo konkurenčnost še povečati in ga postaviti na vodilno mesto. Želijo si, da bi njihovo gospodarstvo temeljilo na znanju, konkurenca pa na intelektualnem kapitalu ter sposobnostih prevzemanja, obdelovanja in uporabe znanja. Da bi Singapur razvil svoje gospodarstvo v temelječega na znanju, bi moral postati svetu odprta družba, zanimiva svetovnim talentom in povezana z drugimi svetovnimi krogi znanja. Spremembe bi bile potrebne tudi na področju delovne sile, ki bi morala postati stroškovno konkurenčna, motivirana in visokoproduktivna.

Gospodarstvo, temelječe na znanju, je postalo za Singapur zelo pomembno. Globalni trg proizvodov in storitev je postal veliko bolj tehnološko in intelektualno intenziven, obenem pa singapursko gospodarstvo še zori. Krepitev kapitala in delovne sile se bo upočasnila in v procesu gospodarske rasti postala manj pomembna. Sposobnosti države ustvarjati, pridobivati, širiti in uporabljati znanje bodo ključne za vzdrževanje gospodarske rasti.

Ob pogledu na trenutno strukturo gospodarstva, temelječega na znanju, so ugotovili, da so potrebni nadaljnji napor za povečanje njegovega državnega prenovitvenega sistema ter podjetniške in izobraževalne sposobnosti. Medtem ko predlogi za spremembo politike niso novi, nam je ocenjevanje takšnega gospodarstva dopustilo razumeti najpomembnejše povezave med temi tremi področji in celotnim sistemom gospodarstva, temelječega na znanju. Večji napor ugotavljanja potreb na teh področjih so osrednja točka za vzdrževanje gospodarske rasti in konkurenčnosti Singapura na dolgi rok.

LITERATURA

1. Jaklič Marko: *Poslovno okolje podjetja*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1999. (353 str.)
2. Jurković Pero: *Fiskalna politika u ekonomskoj teoriji i praksi*. 2. izdaja. Zagreb: Informator, 1989. (207 str.)
3. Kisovec Mateja: *Gospodarstvo Brazilije in tuje neposredne naložbe kot dejavnik razvoja. Diplomsko delo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2002. (45 str.)
4. Kovač Bogomir, et al.: *Uvod v Ekonomijo – Makroekonomika*. Maribor: Ekonomska poslovna fakulteta, 1992. (239 str.)
5. Kumar Andrej: *Mednarodna ekonomika*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1999. (258 str.)
6. Mramor Dušan: *Osnove poslovnih financ I*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1992. (172 str.)
7. Mramor Dušan: *Uvod v poslovne finance*. Ljubljana: Gospodarski Vestnik, 1993. (381 str.)
8. Rupar Boštjan: *Monetarna in fiskalna politika Slovenije od leta 1991 do leta 1998. Diplomsko delo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1999. (52 str.)
9. Senjur Marjan: *Gospodarski razvoj in razvojna ekonomika*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1991. (375 str.)

VIRI

1. AEYEF FORUM. [URL: http://www.asef.org/aegef/aegef_forum_abtsingapore.html], December, 2002.
2. Club Strategic Road. [URL: <http://mayaconcept.com/pays/asia/singap01.htm>], April, 2003.

3. Country Watch. [URL: http://www.countrywatch.com/cw_country.asp?vcountry=154], December, 2002.
4. Economic Survey of Singapore. [URL: http://www.mti.gov.sg/public/PDF/CMT/NWS_2002Q3_KBE1.pdf?sid=40&cid=1416], April, 2003.
5. Economist. [URL: <http://www.economist.com/countries/Singapore/profile.cfm?folder=Profile%2DEconomic%20Structure>], December, 2002.
6. EIU-Economist Intelligence Unit. [URL: http://store.eiu.com/index.asp?layout=country_home_page&ref=country_jump_home&country_id=SG], April, 2003.
7. EPF. [URL: <http://epf-se.uni.mb.si/sekt/ploj/jedro.htm>], April, 2003.
8. Expat Singapore. [URL: <http://www.expatsingapore.com/general/govt.shtml>], December, 2002.
9. Grad, Škerlj, Vitorovič: *Angleško-slovenski slovar*. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1973.
10. Journeys. [URL: http://journeys.20m.com/sale/s_napredek.htm], November, 2002.
11. Jurong Island. [URL: <http://www.jurongisland.com/CompSingE.asp>], Avgust, 2003.
12. Knowledge-based Economy. [URL: http://www.rjc.edu.sg/studproj/journal/june/june_knowecon.htm], Avgust, 2003.
13. The Natural Resources Paradox. [URL: <http://www.rich.frb.org/pubs/econ/spg99/paradox.html>], Marec, 2003.
14. MTI. [URL: http://www.mti.gov.sg/Public/Home/frm_MTI_Default.asp], Marec, 2003.
15. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 1989.
16. Singapore Rental. [URL: <http://www.singaporerental.com/education.asp>], November, 2002.

17. Statistics Singapore. [URL: <http://www.singstat.gov.sg/press/press.html>], November, 2002.
18. WOMDAS, Euromonitor. [URL: <http://www.euromonitor.com/clife/default.asp>], November, 2002.
19. The World Factbook, 2002. [URL: <http://www.odci.gov/cia/publications/factbook/geos/sn.html#People>], Oktober, 2002.
20. 2002 Economic Outlook. [URL: <http://www.apecsec.org.sg/member/memberecreport/sin.html>], December, 2002.

SLOVARČEK SLOVENSКИH PREVODOV TUJIH IZRAZOV

know-how.....	znanje
high-tech.....	visoko tehnološki
knowledge based economy.....	gospodarstvo, temelječe na znanju
CD.....	zgoščenska
software.....	programska oprema